

ABONAMENTUL
Pe un an . 94 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poliază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Cuvinte adevărate.

Revista săptămânală »Țara Noastră« din Sibiu publică în Nr. 42 sub titlul: »Arhieriei și politica noastră« un articol, în care pe lângă luminoase adevăruri istorice, se cuprind și unele constatări — din cele mai dureroase — privitoare la rolul trist și problematic, ce au început să aibă, de câțva vreme, arhieriei români fără deosebire de confesiune, în luptele politice ale neamului nostru.

Cuvintele mitropolitului Șaguna puse ca »motto« în fruntea articolului și prin care se precizează datoria arhieriei români de a »priveghia, ca onoarea națiunii și cauza ei dreaptă să nu se compromită în nici un chip sau cel puțin nu cu vina lor« — sună ca o dojană prea meritată, durere, de cei mai mulți dintre arhieriei noastre de azi.

Cauze mari, adânc tăietoare în interesele de viață ale neamului și bisericilor române, au fost și sunt amenințate, în timpurile recente, de primejdii serioase. Toată lumea românească e îngrijorată, se sbuciumă, se lănguește, se revoltă, dând semne evidente că e pătrunsă de un avânt de bărbăție vitează și hotărâtă să lupte fără șovăire pentru păstrarea intactă a moștenirii strămoșești.

Și într'atâtea capete luminate, împodobite cu coroana de arhieriei, între atâtea mâni blagoslovite, cari strâng în tremurul nervos al neputinței o cărjă vlădicească, între atâtea inimi românești câte ar trebui să svăc-

nească sub mantia largă, cuprinse de aceiaș legitimă revoltă generală, — înzădar căutăm căpetenia dorită și urmată, cum eră odinioară Șaguna; înzădar căutăm inima largă, sufletul mare capabil de fapte la înălțimea momentelor istorice prin cari ne strecurăm și zadarnic privim în duioasă așteptare, după *mâna vitează* care să ridice și să desfășure steagul de chemare *la lupta bărbătească*.

În zadar..., fiindcă mitropoliții și episcopii noștri de azi sunt oamenii *păcii* și cred că îndatorirea lor arhieriască se mărginește la împărțirea din Paști în Crăciun a unor sfaturi pastorale, prin cari să îndemne sărmana turmă la supunere și ascultare față de »cei mai mari«. — Ei zic, că *nu fac politică!* Dar faptele nu sunt deplin congruente cu vorbele. Căci, se știe, împrejurările îi silesc a face politică chiar contra voinții lor. Fiindcă aceasta voință nu este destul de puternică spre a nu fi abătută din alvia ei naturală, suntem adeseori expuși priverii izbitoră de a vedea pe cutare prelat al nostru insinuând la guvern prin scrisori private, asupra celor mai vrednici luptători politici ai neamului, sau pe altul făcând temeneli mai mult decât turcești ministrilor cutropitori, sau pe un al treilea grăind de dragul unui slujbaş într'o limbă străină înaintea turmei, care va fi așteptat dela episcopul său sfaturi părintești și spuse în limba părinților, ca să le înțeleagă toți... Și așa mai departe.

Adevăr dureros cuprind șirele articolului menționat: »Din număroșii noștri Arhieriei

nu este nici unul care să dea cel mai palid sprijin politic poporului nostru. Retrași în singurătatea capelei lor, ei duc o viață gospodărească, iar când părăsesc aceasta schimnicească liniște, nu o fac de dragul unei preocupări superioare, ci tot pentru întărirea scaunului, ce-l simt clătănându-se sub dânsii. Murmurul de nemulțumire al credincioșilor, vaietele desperate împotriva prigonirilor lumesti, nu mai pătrund la urechile Preasfinției lor. Porțile nu li-se mai deschid, ca să iasă cu crucea în frunte... Și ei nu simt cum iubirea și încrederea se îndepărtează dela dânsii — și, în acest chip, dela biserica însăși, pe care o reprezintă — ...«.

»Arhieriei noastre sunt români și frunțași între români și ca atare ei pot și *trebuie* să facă politică. Biserica noastră își are atribuțiile ei în stat și are, dependente de ea, o serie întreagă de chestiuni pur lumesti, supuse veșnic fluctuațiilor politice, așa că fără un arhieriu, iscusit în cele politice, conducerea bisericii este o imposibilitate. Avem școala, organizația bisericească, diversele așezăminte, cari trebuiesc apărute și reprezentate înaintea țării, iar aceasta apărare în mijlocul aprinselor ciocniri de acum, nu poate fi numită altfel decât tot politică. Dessărcinarea Arhieriei deci de a face politică este o vinovată dorință a celor de astăzi și o *deșertare* dela cele dintâi datorii ale lor«.

Iar cauza acestor triste împrejurări?

Ni-se pare că am cetit-o nu de mult, formulată destul de franc și precis, în »*Neamul Românesc*« (Nr. 114. pg. 1086.) unde

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

VII.

»Mizerabila! — grăi Spiru, — Inchipuiește-ți, — a născut un copil, — n'ăși fi crezut niciodată, că poate o femeie ca dânsa să aibă copii, — și a cerut să i-l boteze«.

»Nu poți să refuzi«. — Intimpinai eu.

»L-am și botezat, — răspuse el. — Mare frumuseță de băiat. — Om prea cum se cade și bărbatul ei. — Și știi, că mi-au gâsit și femeie? O am de câteva săptămâni și sunt mulțumit. Mi-a ales-o Tereza cum știe dânsa, vine din când în când să mi-o mai pună la cale, și merg toate bine. Așa trebuia să fac dela început. Prea eram însă supărat pe Tereza, și supărarea la nimic bun nu poate să ducă«.

»O pornim dar la primăvară?« — întrebai eu cum cu jumătate de gură.

»Așa mi-se pare, — zise el. — Eu mă mulțumesc să câștig 1%, ceea ce e puțin, dar destul la o întreprindere mai mare. — Anul trecut am avut două zidiri, una cu 110000, iar alta cu 230000 de lei. — Eu am depus cautiunea, un risc, care nu m'a costat nimic, și am făcut pentru începerea lucrărilor un împrumut de 80.000 lei pe trei luni, pentru care am plătit camete cu 6% — 1200 lei. — Atât, o mie două sute de lei, am dat în adevăr dela mine, căci mai departe lucrările s'au urmat cu banii primiiți — rate rate dela proprie-

tari. — Zidirile ne-au costat 323000 lei. Am avut iar un câștig de 17000 lei, câte 8500 lei de fiecare. Eu m'ăși fi mulțumit și cu 3400 lei — un procent din 340000 lei, — căci nu e lucru prost să-ți aducă 1200 în timp de trei luni 3400 lei. — Am mai putut apoi să-ți fac și țiețieftin lucrările. — Să vedem acum, dacă putem să găsim și anul acesta așa ceva«.

»Am putea în tot cazul să începem deocamdată cu una din case«, — zisei eu.

El ridică degetul.

»Toate de-odată! — zise. — Una singură costă prea mult. — Când lucrarea e mare, câștigul se împarte. Unde pui apoi cheltuielile făcute cu transportarea de ici până colo a materialului de schele, cu săparea gropilor de var, cu stângerea varului și celelalte? — Odată — când o fi să fie, de-odată toate și cât se poate mai lute, căci timpul intră și el în socoteală, cametele curg«.

Iar nu mai puteam să-i zic nimic. Nu ne rămânea decât să stăm cu toții în așteptare tremurând oarecum în fața lui.

Trecuse iarna și luna Aprilie se apropiă de sfârșite, dedeau cu toții navală asupra mea, dar nu-mi mai dedea mâna să-i vorbesc.

»Să vedem, cum stau prețurile, ca să ne putem face socotelile, — îmi zise el într'un rând. — Vorba e, câte și ce fel de lucrări se fac, câtă provizune de material este și cu lucrătorii cum stăm. Dă-i apoi zor, ca să meargă înainte și să iasă cum ai croit-o!«

Ce mai puteam eu să-i fac!? —

Am intrat, în sfârșit, în luna Maiu.

»Știi, — îmi zise el într'una din zile, — că cu cumnată-ta nu mă bag, nu mă amestec: îi dau

planuri, îi dau lucrători, îi dau material, dar lucrările ea însăși să și le conducă«.

»Grozavă femeie!« — zisei eu. —

»Mie-mi place, — răspuse el, — se înțelege, nu ca femeie, ci ca om, pe care să-l lași să și facă treaba. — Subt acelaș acoperiș să nu stai cu ea, dar s'o cauți când ai nevoie de cineva, pe care te poți răzămă«.

»Îi dau planuri!?« —

Par'că Veta eră cineva, căruia poți să-i dai planuri!?

Să le faci cum le vrea dânsa: asta da!

Ea nu se învoia, înainte de toate, ca cele două locuri să fie despărțite: Trebuiă să fie patru case, iar aceste nu la fel, în acea și curte mare, și toate patru cum și le voia dânsa.

Steteau toată ziua împreună, ca să chibzuiască, să combine și să se înțeleagă, și eră o frumuseță să-i vezi, cum se potriviau în toate. Ea ținea să mi arate mie, că tot nu e atât de cărcotașă, cum mi-o inchipuiam eu și că poate să se înțeleagă chiar și cu un om ca Spiru, iară el, smerit, le găsiă toate ale ei — nu se poate mai bine.

Ea nu prea avea însă răgaz să steie cu dânsul.

»Să vii mâine dimineață să iei cafeaua cu noi, — îi zise ea, — și să știi, că noi luăm cafeaua la șapte și jumătate, căci cei doi copii mai mari trebuie să meargă la școală«.

Spiru s'a sculat la șase, ca de obicei, dar nu și-a luat cafeaua, ci s'a înființat la șapte și jumătate, ca s'o iele cu noi.

După cafea au stat apoi și s'au sfătuit până pe la nouă, când ea trebuia să se ducă și să mai vadă ce e pe la bucătărie.

un bărbat dela noi, — se vede — bun cunosător al împrejurărilor, spune:

»Trăim într'o țară, unde voința neamului nostru, durere, este totdeauna călcată în picioare. Și de aceea la noi pe treptele înalte (ale ierarhiei) nu putem ridica pe cei mai vrednici, pe cei iubiți și doriți de întreg neamul nostru, ci se cocotează de obicei cei lipsiți de orice merit și de orice vrednicie. Este o mare nenorocire pentru viața noastră națională aceasta împrejurare. În loc de bărbați adânciți în toate scripturile sfinte ale legii românești, vedem, cum ajung în fruntea episcopilor și așezămintelor noastre culturale oameni mediocri și incolori, cari sunt în stare uneori să-și uite de legea lor și se indeletnicesc a grăi în limbi străine și dușmane neamului nostru, la sfârșirea de biserică românești, și cari pe lângă astfel de păcate mari, săvârșite față de neam, nu au nici o însușire însemnată, nu sunt nici oameni de inimă...«

Ori cât de mult am dori, regretăm, că — cunoscând deplin trista realitate — nu putem afirma contrariul, ci ne vedem siliți a recunoaște de adevărate constatările revistei din Sibiu, completate prin ale celei din Valenii - de - Munte — ori cât s'ar forța »Telegraful Român« să justifice atitudinea prelaților noștri, prin răstălmăcirea unor fapte și vorbe ale marelui mitropolit.

Di Wekerle la împăratul. Oficiosul „B. T.“ anunță că ieri la ora 1 M. Sa împăratul a primit în audiență specială pe di Wekerle. Cu aceasta ocaziune primul ministru a relatat M. Sa despre rezultatele desbaterilor delegației ungare, despre programul viitoarei activități parlamentare și despre alte chestiuni la suprafață.

Pe coridoarele palatului delegației austriace — serie „B. T.“ — oamenii politici afirmă că M. Sa împăratul înainte de a sancționa proiectele dii Andrassy, va asculta părerile mai multor bărbați de stat. Iși va pleca oare împăratul urechea și la inimile popoarelor sale?

Plecarea Majestății Sale. Majestatea Sa împăratul va părăsi mâine capitala Ungariei, întorcând cu trenul de amiazi la Schönbrunn. Astfel audiențele în legătură cu reforma electorală vor urma la Schönbrunn.

Al doilea prânz delegațional la Curte. Ieri s'a dat al doilea prânz delegațional la palatul din Buda, luând parte vre-o 80 de delegați. M. Sa s'a întreținut amical cu ministrii Aehrenthal, Schönassich și Borian, și cu prințul Schönburg-Valdenburg. Dintre delegații ungari a agrăit pe mai mulți inși, între acestia și pe noul patriarh sârb Lucian Bogdanovici. M. Sa a fost plăcut impresionat de portul național al unui delegat austriac, țaran din Carintia.

O deputațiune bosniacă la M. Sa. O deputațiune de 18 bosniaci a sosit ieri la Budapesta, în frunte cu Dr. Lazar Dimitrievici. Membrii deputațiunii fac parte din partidul poporului, reprezentând toate elementele din câte se încheagă acest parud. Sunt între ei trei preoți, un învățător, un comerciant, 2 meseriași și zece țărani, — toți sârbi. Ei vor fi primiți azi în audiență de către M. Sa împăratul, pentru a tâlmăci sentimentele de omaj și alipire ale poporului sârb din Bosnia și Herțegovina.

Delegațiunea austriacă. În ședința sa de ieri delegațiunea austriacă a votat bugetul provinciilor anexate. Ministrul finanțelor comune, dl Burian, a răspuns interpelațiilor ce i-s'au adresat. D-se asigură că situația în Bosnia e cu mult mai favorabilă decum au colorat-o interpelanții. Nu are slăbiciune pentru ungari; între funcționarii din Bosnia și Herțegovina ungarii reprezintă abia trei procente. Maturitatea politică a populației va urma în mod firesc, după introducerea reformelor constituționale. Alături de Austria și Ungaria, factorii cari hotărâu până de prezent soarta provinciilor ocupate, va intra al treilea factor hotărîtor: dieta provincială bosniacă. Dă lămuriri în chestiunea căilor ferate din Bosnia și în chestiunea agrară.

S'a trecut apoi la desbateri cheltuelilor ordinare ale armatei, cari au crescut cu 10.029.202 cor. Discuția se va continua în ședințele următoare.

frică: așa ca noua Tereză a d-tale știm și noi să găsim».

Spiru nu mai crâcni, ba se supuse și când Veta-l pofți pentru seară la masă.

»D-ta știi acum, — îi zise ea: — seara la șapte».

»Da, la șapte, — răspunse el și-și scoase ceasornicul, ca să vadă, dacă se potrivește cu al casei.

Așa a mers aceasta patru zile de-a rândul până ce n'au ajuns să le lămurească toate până'n cele mai mici amănunte, ca arhitectul să știe, cum să facă planurile.

Ba, pornise o dată așa, tot cam așa au și rămas lucrurile.

»Zisese el, că nu se bagă, nu se amestecă și zicea și acum, dar veni să vadă, cum înainteză lucrările și-i vedeai în fiecare zi mergând ca înainte, cară el doi pași în urma ei. Când eră vorba de socoteli, le făcea el și dacă el ar fi zis, că de două-ori doi fac cinci, ar fi fost și ia'n stare să jure, că are la fiecare mână câte de două-ori două degete. Când eră însă vorba de »idei«, jura el pe ale ei.

Ar fi zis, că le pare rău când, prin August, casele erau gata și nu mai rămânea, decât să fie

Puterea naționalității.

E un instinct, care păstrează ființa națiunilor în sânul omenirii, pe care o alcătuiesc. Din instinctul lor au izvorit culturile deosebite: graiul popoarelor, cântecele, jocurile, podobeale, basmele, legendele, obiceiurile lor, care nu se aseamănă.

„Umanitatea“ nu este decât o abstracție, o închipuire a minții, pe când realitatea vie o alcătuiesc națiunile, fiecare fiind o individualitate distinctă, care trăiește după normele ei.

Afirmându și existența lor, din instinct, națiunile ajung la conștiința de sine. Căci orice operă de cultură poartă semnul individualității etnice, care a creat-o, și care o face să se recunoască. Conștiința de sine însă, e și mai puternică decât instinctul naționalității, pentru că ea pune în serviciul instinctului, ispitele minții. Conștiința e lumină, pe când instinctul e întuneric.

Astfel, și ca instinct, și ca conștiință de sine, naționalitatea, care este caracterul națiunilor, datorit rasei sau sângelui, căruia aparțin, e o putere uriașă în sânul omenirii.

Ea este puterea activă a culturii umane.

Cea din urmă creațiune a naționalității este nealătarea poporului bulgar.

Iată un popor, care s'a păstrat în curs de 5 veacuri, sub cea mai vitregă dominațiune străină, desigur, în virtutea numai a instinctului său. Și a fost destul ca valul robiei să se înlătore, într'un moment fericit, pentru ca neamul acesta să ajungă la conștiința de sine, lucrând cu nelînfrântă energie, la desvoltarea sa deplină, ca popor de cultură, spre folosul propășirii obștești.

Și oare noi, i-am privi cu invidie, și ne-am teme de desfășurarea legitimă a puterii lor, pe care, mai la urmă, nici nu am putea-o zădărnici?

Să ne gândim numai la datinile noastre, și să nu uităm că suntem naționaliști.

Și noi am fost doar în aceeași situație, și ne-am ridicat, ca și bulgarii, și nu ne este nouă permis, să nesocotim la alții principiul naționalității, în virtutea cărnia și noi existăm, întrucât desfășurarea lui e legitimă.

E ceva însă, care trebuie să ne îndemne în pilda pe care ne-o dau valoroșii noștri vecini; să cultivăm în noi puterea naționalității române.

Prin afirmarea pe toate terenurile, în școală mai cu deosebire, a ideii bulgare, bulgarii au ajuns aceea ce sunt. Conștiința naționalității lor le-a dat îndrăzneala să înfrunte voința Europei întregi, gata a se jertfi, pentru a-și apăra drepturile lor.

Așa trebuie să procedeze, oricare popor, care voințe a fi.

»Să mai aștepți, te rog, — îi zise, — că mă întorc».

Spiru a așteptat.

»Veto, dragă, — îi zise Alina. — Întrebă-l dacă nu cumva dorește o cafea. Are, așa știi, obiceiul de a lua una pe timpul acesta».

»Prost obiceiul! — răspunse Veta. — Cafea acum? — De ce?»

A rămas Spiru și fără cafea, și fără gazete, iar Veta a mai venit, a mai plecat, și iar a venit și iar a plecat — ca omul, care are treabă.

»Iai masa cu noi? — îi zise ea pela 10. — Luam prânzul la două-spre-zece și jumătate, după ce se întorc copiii».

»Eu, domnișoară, — întimpină el cam strimțorat, — trebuie să fiu la 12 la tribunal».

»Proastă rândulală? — grăi dânsa. — Au pornit-o pe franțuzește câți-va, care se scoală pela noue, — zece, — și toată lumea are să-și strice rostul. O să-ți fac, așa pe franțuzește, în pripă».

»M'așteaptă acasă, domnișoara».

»Aș! — Acasă! — Să te mai duci de aici până'n dosul Cișmigiului și de acolo la tribunal, — zise ea. — Nu e mai cu minte să mai știm în timpul, pe care l'al pierde. — Să nu-ți fie

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră

se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZERREUM“ BĂLINT GÉZA
farmacia „Órangyal“
EGER, (cum. Heves) Káptalan utca.

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimit 6 flacoane franco. Numai pentru întrebuințare exterioră

Se comandă dela singurul lui preparator

Iar noi, pare că nici nu ne cunoaştem, nici nu ne voim. La noi, ideea naţională românească, abia licăreşte ca o candelă, gata să o atingă cea mai slabă suflare a unui vânt de peste hotar.

Observaţi bine: pe când bulgarii iau cu sila săile ferate, care nu le aparţin, şi proclamă independenţa lor, în contra voinţii tuturor puterilor, ameninţând că vor interveni cu armele, dacă nu vor fi recunoscuţi — noi ne temem să expulzăm pe cel din urmă jidan venetic, din satul în care ne va fi pripăşit, fără drept, de teamă că „Europa” să nu intervină. Pentru că ea, vezi bine, la noi în ţară stă să numere până şi firele de păr din perciunii jidanilor noştri, ca nu cumva să se dătească unul măcar, că e caz de războiu.

Această mentalitate nevrednică trebuie să dispară cu orice preţ, dacă voim să trăim.

Să avem încredere în noi, şi să ne deprindem a îndrăzni. Aceasta e opera de educaţie naţională pe care au întreprins-o naionaliştii, conştienţi de primejdia, care ne ameninţă de a pieri ca nişte mişei.

La această operă de întărire prin dezvoltarea puterilor lăuntrice, chemăm pe toţi acei, cari, voiesc a trăi ca români.

(„Moldova de sus”).

A. C. Cuza.

Din România.

A. S. R. Princesesa Maria a împlinit 33 de ani. Cu acest prilej, guvernul a transmis felicitările sale principilor moştenitori.

Desminţire. Unele ziare străine au anunţat că un ofiţer al unui stat din Baleani care urmă cursurile predate de un ofiţer de stat major german, ar fi vândut Franţei secretul de fabricaţie al unei pulbere noi.

Ministrul nostru de războiu ţine să se ştie că nu e vorba de un ofiţer român.

Ştiri militare. În noul budget al ministerului de războiu s'a prevăzut înfiinţarea regimentului 56 infanterie. Noul regiment va avea reşedinţa la Brăila, iar ca comandant e desemnat a fi numit colonelul Ianculescu.

Cele cinci noi regimente de infanterie vor avea reşedinţele următoare: Reg. 14 la Medgidie, reg. 15 la Bucureşti, reg. 16 la Târgovişte, reg. 17 la C.-Lung şi reg. 18 la R.-Vâlcea.

Decamdata nu se va face nici o mişcare în comandamentele de corpuri.

Colonelul Simionescu Grigore, comandantul regimentului 6 infanterie va trece, în curând, la institutul geografic al armatei.

Şi pe la sfârşitul lunii Septembrie casele-şi aveau chirişii. Iar plănuiau Veta şi Spiru — de astă dată, cum să se facă plantaţiunile în curtea cea mare, ici un şir de plop, colo o boltă de viţă, dincolo o grupă de brazi, un teiu, un rond de hoi, — căci sporesc şi asemenea nimicuri chiria.

De o dată toate s'au oprit în loc şi au început să se încurce.

Părintele, socru-meu, şi preuteasa, soacră-meă, ambrau acum cu alte gânduri.

Una era mai înainte, când locul Vetei stetea pustiu, şi alta acum, când se ridicau pe el două case frumoase, care aduceau venit bun.

Chiar atât de bătrână nu era Veta, ca să nu se poată mărita şi nici chiar atât de slută, ca să nu mai volască nimeni s'o iee. Ce păcat! — Nici ologă, nici cocoşată, dar deşteaptă şi harnică, încă să te poţi fâli cu ea.

Se pun, când e vorba de aşa ce-va, toate mâinile în mişcare şi în curând s'au şi găsit vre-o doi, trei, între care mai ales unul, dnul Naie Popescu, o veche cunoştinţă, om de vre-o trei zeci de ani şi medic veterinar.

(Va urma.)

Membrii »Sindicatului ziaristilor« din Bucureşti sunt convocaţi în adunare generală extraordinară pentru **Duminecă 26 Oct.** c. orele 9. a. m., în localul Sindicatului (Independenţa română).

La ordinea zilei sunt: a) Scoaterea la penzie a dlui Gr. Ventura. b) Comunicare asupra participării Sindicatului la congresul internaţional al presei. c) Diferitei chestiuni.

Lupta pentru votul universal.

Adunările de mâine.

Conjuraţii pluralişti.

Nouă adunări.

Corespondenţele ce primim din mai multe părţi ne anunţă cu bucurie că faţă de adunările de mâine poporul dovedeşte un interes neobişnuit de viu. Organizatorii adunărilor cutreeră satele, şi pretutindeni expansiunea avântului de împotrivi-ureşe poporul. În glasurile de mâine va tremura multă obidă, multă hotărâre şi curaj, şi ele vor spinteca întunerecul şi poporul va înţelege intenţiunile hoşteti ale guvernului.

Să pătrundă vuitul de împotrivi-ureşe până la fereastra semeţului palat din Buda, — să le cutremure, — ca luminatul nostru împărat să-şi aducă aminte de suferinţele milioanele sale credincioase, să privească din fereastra superbe cupole adânc înspre răsărit unde uraganul obidei de veacuri vânzoleşte sufletul popoarelor sale. Şi doar se va dumeri de jaluştea ce-i stăpâneşte ţara.

„Conjuraţii pluralişti“.

Ziarul „Vaterland“ de câteva zile continuă a revăli, relaţiunile mult tănuite ale kossuthiştilor cu şefii propagandei pansârbeşti. Se ştie că pe vremea fanfaronadei naţionale împotriva guvernului Fehérváry, ei ar fi pactat şi cu cei din infern numai să se poată cocoşa odată la cărma ţării. Şi sunt cunoscute de toată lumea care a urmărit evenimentele politice în 1905 şi 1906, opinirile desnădăduite, alergările multe ale corifeilor kossuthişti pe la Agram şi Fiume. Cei mai agili şi mai destoinici uneiatori s'an dovedit atunci dl Kossuth şi faimosul Polóay.

Azi dl Kossuth pozează pe indignatul, dând desminţiri prin toate organele sale.

Marele organ din Viena »Reichspost« îi vine însă dlui Kossuth de hac, în numărul său de alături. Într'un articol la loc de frunte, intitulat »Conjuraţii pluralişti« desvăleşte cu mare aparat de argumente şi date rolul kossuthiştilor în mişcarea distrugătoare dela Sud.

Se arată în acest articol cât de mult s'au schimbat kossuthişti după ce şi-au ajuns scopul după care au lăsat cu atâtă nesăţ. Din vorbirile lor rostite în delegaţiuni se desprinde azi o pornire violentă împotriva Serbiei şi ei găsec motivul anexiunii în necesitatea de a se mai reteză aspiraţiunile pansârbeşti, ceea ce nu se poate decât având »un pumn tare« în nemijlocita apropiere a Serbiei, deci în Bosnia. Înainte însă, în decursul celor 6 ani din urmă, kossuthişti au preconizat o politică diametral opusă. Ei au fost cari au

afăţat mai mult megalomania Sârbilor, ei au alimentat curentul »mării Serbi«. Când deci azi ei motivează anexiunea invocând primejdia imperiului slav de la Sud, sunt de un cinizm respingător. Ungaria a fost totdeauna patul cald al conjuraţiunilor şi ungurii din condescendenţă au găzduit toate uneltirile sârbilor.

Articolul de apoi punctele programului de acţiune elaborat de Nicola Pasic în Martie 1904, care a fost aşternut tronului Serbiei. Ungurii încă se legătulesc în acest pact că vor sprijini acţiunea de a aprinde flacăra revoluţiei în Bosnia, dacă în schimb sârbii li vor ajuta în lupta lor împotriva coroanei. Articolul povesteşte scopul ascuns al pactărilor dela Fiume: (»rezoluţiunea fumană«).

După o serie lungă de fapte adânc compromiţătoare pentru kossuthişti articolul concludde, că kossuthişti sunt conjuraţi înăscuţi şi că în contra lor există un singur remediu: votul universal, egal şi secret. Votul plural pentru ei e panaceul domniei lor excluzive, a întăririi lor naţionale, ceea ce înseamnă o mare primejdie, poate cea mai mare pentru viitorul imperiului habsburgic. *Votul universal ar da cuvânt popoarelor cari în tot trecutul lor au fost credincioase tronului.*

Adunarea socialistilor.

Partidul socialist a organizat o mare adunare ieri seara în Budapesta, la care au luat parte şi delegaţii austriei Nemec, Pittoni şi Schumayer. Oratorii au declarat că în lupta pentru votul universal se vor uni cu muncitorii toate popoarele conştiente dela Austria şi Ungaria. Adunarea a fost una dintre cele mai reuşite. Muncitorii s'au depărtat cântând Marseillaise.

Nouă adunări.

Ni-se scrie: Pe **Duminecă 1 Noembrie** s'au convocat adunări populare în următoarele comune din cercul Sebeşului: Lancrăm, Răhău, Pianul-de-sus, Pianul-de-jos, Şugag, Călnic, Săsciori şi Strugari. La Săsciori sunt convocate comunele: Petrifalău, Sebeşel, Loz, Soman, Căcova, Deal. La Strugar comunele Rechita şi Purcăreş.

Adunări oprite.

Adunarea slovacilor dela Lokosa, convocată de deputatul Skiciak a fost oprită de către pretorul Bulla pe motiv că oratorii anunţaţi, fruntaşii slovaci Tomaek şi Rath, sunt agitatari. Va înţelege însă poporul cine e agitatorul.

Adunare la Németság.

În fruntaşa comună Németság (Timiş) şvabii ţin azi, Sâmbătă, o mare adunare de protestare împotriva votului plural. La adunare vor vorbi mai mulţi fruntaşi ai lor lămurindu-le situaţia politică şi necesitatea sufragiului universal.

Meetingul de Duminecă.

Comitetul de iniţiativă al Meetingului Naţional de Duminecă a lansat următorul nou manifest:

Români,

De câteva săptămâni nu mai este nimic sigur şi nimic liniştit în răsăritul Europei. Un imperiu falnic, imperiul otoman, cade zdrobit de dorul de libertate al unui popor şi de nesăţul unui imperiu. Şi ca un simbol neaşteptat, puterea ce piere se îmbracă în haina constituţiunei şi a democraţiei. În scurt timp s'a sfărmat un tratat şi s'a răsturnat un echilibru politic internaţional.

Cu o grabă uimitoare, un popor mic se întăreşte, se ridică, se măreşte. Bulgaria devine li-

**Fabrica de spălat
cu aburi „Kristály”,**

Cu maşinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă şi curăţă albituri bărbăteşti şi de dame, şi tot felul de lingerie cu preţuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Adresa:
**Fabrica de spălat cu
aburi „Kristály”
Kolozsvár (pályaudvar).**

beră, țarat. Pentru acest ideal al ei, noi am luptat, am sacrificat mândre vieți românești. Ridicarea ei, nu ne supără. În toată liniștea sufletească ne bucurăm.

România nu s'a temut, nu se teme, și nu se va teme niciodată de Bulgaria. Numărul și forța noastră sunt covârșitoare și vom veghea să rămâie eterne.

Avem nevoie și avem dreptul la o amiciție durabilă și cinstită din partea Bulgariei. Ea este datoare să înțeleagă că este timpul să o dovedească prin o atitudine leală față de frații din Macedonia.

În același timp sufletul nostru se întoarce cu înfrustare la martirul erod și fără sfârșit a patru milioane frați români, din imperiul Austro-Ungar.

Liniștea noastră, sinceritatea, ordinea, amiciția constantă și nedezmintă, nimic, absolut nimic, n'au putut smulge Austriei ce se prelinde amica noastră, un început de dreptate, o viață mai liberă, o organizare civilizată pentru românii de acolo.

Rând pe rând, toată înfrimă cultă ca o armată de apostoli, zace în închisorile unghurești, fiindcă găiește și scrie limba sfântă a neamului lor. Biruri grele apasă țărâna, iar soldații români — armata cea mai falnică a Austriei, este trimisă oricărui sacrificiu, pentru păstrarea stăpânirii ei. Un popor de iloți într'un imperiu vitreg și asupritor.

Români,

Până când noi, din regatul liber — de sub domnia falnică a Marelui Rege Carol I, — vom îndură — împreună cu El — atâta nedreptate, și ingratitude?

Români,

Sculați-vă, cu mic, cu mare; ridicați-vă toți, ca unul singur; înălțați-vă gândul și puterea voastră la mărirea durerilor și primejdiei neamului întreg și strigați lumii întregi, — lumii civilizate, — strigați vecinilor și prietenilor că nu mai suferim nedreptatea și apăsarea. Vrem dreptate, vrem libertate, vrem lumină.

Nu umbrim pe nimeni, să nu ne apese nimeni.

Ceeace voim în aceste momente de grea cum-pănă, este ca drepturile noastre să fie recunoscute. Nu voim ca un popor care calcă fără nici un motiv dispozițiile unui tratat, să continue a ne asupri bazându-se pe niște principii pe cari nu se respectă.

Acum când monarhia vecină, odată cu încorporarea a două provincii străine, vrea să ne înjosească din nou, noi, ai căror frați suferă jugul austro-ungar și gem în temnițele statului vecin, noi protestăm și voim să facem ca strigătele noastre să fie auzite și ascultate.

Acum, mai mult ca ori când, este momentul de a începe o acțiune priincioasă libertății fraților noștri.

Austro-Ungaria care, nu se sfiește a răpi două provincii, și nu consimte la convocarea unui congres, vrea să ne impune un tratat de comerț în condițiuni umilitoare. Nu trebuie să se poată săvârși. Strigătele noastre nu pot fi nici odată mai bine auzite ca acum.

Să nu uităm că drepturile pe care voim să facem a ne fi recunoscute ne-au fost luate fără nici o compensație, și că a prelungi neapăsarea ar fi să recunoaștem implicit un drept bazat pe spoliare. Acțiunea noastră patriotică nu trebuie confundată cu o luptă de partid. Să lăsăm la o parte dezbinările lăuntrice, să ne considerăm ca membrii unui singur partid al partidului naționalist al marelui partid românesc, și să protestăm cu toții, arătând lumii civilizate că în corpurile noastre, inima mai bate, din ce în ce mai tare.

Frați români,

Veniți, deci, în cât mai mare număr la întrunirea de Duminecă 19 Octomvrie 1908, în sala Dacia, aducând cu voi cât mai multe coroane și flori, le veți depune la statuia gloriosului domnitor Mihail Viteazul. Odată cu acest omagiu adus războinicului voevod, manifestarea noastră patriotică va găsi încheierea sa așteptată din aceea zi.

Comitetul de inițiativă al Meetingului național.

Intregirea gimnaziului inferior din Brad.

— În atențiunea oamenilor cu inimă nobilă și cu simțire. —

Subt ce auspicii frumoase s'a pornit mai anii trecuți mișcarea pentru întregirea unui altar sfânt al culturii noastre naționale, a gimnaziului din Brad! Și cât de măreață, însuflețită și însuflețitoare a fost aceea mișcare!.. Dar a fost numai; a trecut ca un meteor pe cerul senin și instelat. Și precum cu un meteor trecut într'alte lami se mai ocupă numai câte-un Flammarion, tocmai așa de scopul mișcării pornite își mai aduce aminte numai ici-colo câte-un suflet nobil, o inimă bună și o minte limpede și rece.

Ocupațiunea zilnică a oamenilor noștri e cât se poate de mărginită; interesul lor pentru alte lucruri, ce cad înafară de sfera ocupațiilor lor, e cât se poate de restrâns (ca să nu zic mic). Fiecare își vede de afacerile și năcazurile sale proprii, fără a mai cugeta și la semenii săi, și la năcazurile, durerile și nevoile neamului, din care face parte. Dsoparte vezi pe bătrânii cu obiceiuri înrădăcinate — precum e și egoismul lor nevinovat. — Dintre aceștia unii se înflăcărează și se încălzesc pentru orice mișcare națională — dar darere, se înflăcărează numai; — alții primesc cu o răceală obișnuită orice știre a zilei. De altă parte vezi pe bărbatii mai tineri, „luptători ai neamului“, cari până când au studiat — susținându-se mare parte din stipendii, bani ai neamului — erau însuflețiți, câte-odată prea însuflețiți, și își țeseau visuri mărețe în „lupșele“ viitoare, „ce le vor purta pentru neamul lor“; iar acum ajunși în posturi nu se mai gândesc la însuflețirea, la visul lor de odinioară, ba uită chiar și datorințele, ce le au ca știa stipendiști față de neamul lor. Și dintre aceștia unii mai „sacrifică“ câte-ceva „pe altarul neamului“ — pentru ochii lumii adaug eu; — iar alții nu se interesează de nimic. Numai așa ne putem explica multe neajunsuri de ale noastre — unele, de cari ne-ar putea fi chiar rușine — d. e. că la o societate de lectură dintr'un orașel destul de vestit vezi un „Neamul Românesc“ ori „Lucăsfărul“ netăiat Săptămâni de-arăd. (Cărțile de joc, a!, aceste sunt de tot ursuroase.)

Între aceste două soiuri de oameni stau pașini, adevărații fii și luptători ai neamului, cari fie din prisosul, fie din sărăcia lor jertfesc cu dragă voie, cu bună inimă orice pentru neamul lor, iau parte la orice mișcare națională: fie materialicește, fie și numai sufletește. Și o fac aceasta, fiindcă sunt conștii de chemarea lor, sunt pătrunși de însuflețire — care aduce cu sine bunătatea și marimismosia, — și fiindcă simțesc durerile și nevoile, de cari suferă neamul lor.

Iată dar: în noi înși-ne trebuie să căutăm cauza, de ce nu suntem în stare să ducem la sfârșit bun nici o singură mișcare națională, fie ea politică, culturală, socială etc. Noi înși-ne purtăm vina, pentru că n'avem tărie de voință și ne lipsește însuflețirea mai îndelungată (nu momentană!) pentru tot ce e bun, nobil și sfânt. Pe noi înșine ar trebui să ne apese muștrarea de cuget, că n'am fost în stare nu să înființăm, ci să întregim un gimnaziu inferior, ca cel din Brad, gimnaziu care a fost ridicat înainte de asta cu 4 (zi patru) decenii din banii scumpi ai nouitaților noștri zărăndeni, cari însă pe lângă toată sărăcia lor au avut inimă și simțire. Oare dacă părinții și moșii noștri au putut pune o temelie solidă gimnaziului din Brad, temelie, care a rezistat atâtor vijelii și furtuni, să nu fim noi în stare să ridicăm pe această temelie un altar cultural mai mare, dar tot atât de vărtos și rezistent, noi, cari suntem cu mult mai bine situați materialicește și cu mult mai luminați!? Să fim noi are atât de fără de voință și atât de slabi, încât să nu putem duce la scop un plan îndeplinit deja de 3/4 de semenii bătrâni zărăndeni?!

Nicicând n'a fost mai urgentă chestia întregirii gimnaziului din Brad, decât acum. Dacă se poate zice, că e ceasul al 11-lea pentru îndeplinirea vreunui lucru, cu tot dreptul o putem afirma aceasta la chestia de față. Necesitatea completării gimnaziului din Brad nici n'ar mai trebui discutată, fiind o necesitate a timpului. Voi aminti totuși câteva lucruri, cari documentează totodată și urgența chestiei de față.

Dela fiecare om se pretinde în ziua de azi un minimum de cultură, un minimum de cunoștințe: acest minimum e scrisul și cetitul. Cu greu se mai susține omul în vremea de azi fără de aceste cunoștințe elementare, ba în curând ele vor fi strâns legate de existența lui. Până și votul universal se bazează pe acest minimum de cunoștințe. Cât de bine îi prinde omului cartea și scrisoarea — o știți voi bine, frați țărani! Pe toate terenele ni-se pretinde o calificare cât se poate de înaltă. Unui fiecărui de prăvălie încă i-se cere să aibă cel puțin 4 (patru) clase gimnaziale, zic cel puțin, căci într'ate părți i-se pretind chiar 6 clase. La meserii etc., pretulind se sunt preferiți aceia, cari au mai mulți ani de școală. Aproape la toate carierele deschise omului se pretinde examenul de maturitate. Am avea deci nevoie de mai multe școale medii. Durere însă, între împrejurările vitregi, între cari trăim, nu ni-e dat să le avem. Ni se impune dar, ca cel puțin pe cele câteva școale medii, pe cari le avem și pe cari aproape le putem număra pe degetele de la o singură mână (5 gimnazii: unul inferior, iar unul aproape maghiarizat; 1 școală comercială și 1 reală inferioară), să le sprijinim, ca să ne poată susține. Și ni se impune urgent să ducem la împlinire un scop sfânt, să dăm trup visului nostru, de a ne vedea cât mai curând întregit gimnaziul din Brad.

Gimnaziul din Brad este un adevărat izvor și focar de cultură în Zărândeni. Mână 'n mână cu băncile de acolo lucră nelncetat pentru ridicarea materială, morală și culturală a românilor din acel ținut. Al lui e meritul, că a ridicat Zărândeni acolo, unde e azi. Din localul său vechiu și modest au eșit bărbatii luminați, cari au fost și sunt unii și azi fala neamului: fiindcă desintereseate, cari nu regretă nici o osteneală nici o jertfă, ca să vadă neamul fericit între celelalte neamuri. Dar scopul acestui gimnaziu nici pe departe nu e ajuns, și că nici că va fi ajuns, până când nu va fi complet, până ce nu va avea 8 clase.

Gimnaziul din Brad e pentru Zărândeni un focar luminos, care le îndreaptă toate păsurile lor, și îl conduce cu încetul la cărarea adevărată și bună. În fiecare an Zărândeni gârbesc, să-și trimească băieții la acest izvor de tă năduire. Ba și din alte părți vin băieții într'un număr destul de frumos. Oare n'ar fi bine, de am avea, românii, un gimnaziu complet și în Brad, ca să nu fie părinții și liși să-și trimească copiii până pe la Brașov, Blaj, ori Năsăud?! E îmbucurător apoi faptul, că numărul elevilor, cari cercetează gimnaziul din Brad, crește în fiecare an. Dar ce folos! Absolvinții elevii cele 4 clase gimnaziale și neavând mijloace de lipsă pentru continuarea studiilor în deapărări mai mari, sunt siliți — de cele mai multe ori spre marea lor părere de rău — să întrerupă studiile. Unii dintre aceștia, având economie, devin economi harnici și luminători ai sateților lor, cei mai mulți însă nu se mai ocupă cu nimic, nici cu lucru trupesc, nici sufletesc, își petrec viața în trândăvie și nelucrare, uită tot ce au învățat în școală, așa că unii la bătrânețe abia mai știu doar scrie și ceti. Și aceste solu de oameni nu sunt folositori nici lor, cu atât mai puțin neamului lor. Am avut ocazia, să convin cu colegii de al mei, cari au fost siliți, să întrerupă studiile mulți se simt nefericiți, pe mulți li doare, că n'au putut studia mai departe — nefiind nici un gimnaziu complet (liceu) în apr pier. — Iată d. e. ce mi-a spus un fost coleg al meu, care a absolvit cu mine cl. IV gimnazială în Brad: „Bă frate S., ce bine e de tine, ce fericit ești tu: ești matur și studiezi la universitate. De ai ști, cum mă doare și cum plâng câte odată, că n'am urmărit studiile mai departe; cât sunt de nefericit!... O singură mângăiere totuși am: nu sunt eu de viața. Împrejurările măștere, între cari am fost, nu mi-au permis să mă depărtez de pe aci. De ar fi fost aici, în Brad, liceu m'aș fi susținut cum aș fi putut: cu mâncare adusă de părinți în desă. Și aș fi ajuns ceva și eu!...< Voacea-i devenit tot mai slabă, observam cum un nod i-se oprea — par'că — în gât, și în același timp două crime s'au ivit în orbitele ochilor lui...”

Și sunt mulți de aceștia!

Avem nevoie, să ne vedem gimnaziul din Brad complet; și avem o datorință sfântă și urgentă să îl întregim, căci la dincontră îl vom pierde. Anul acesta s'a deschis în Brad clasa I civilă — natural maghiară — și rând pe rând se vor deschide toate clasele. Cu ce scop, oare? Evident pentru a face concurență gimnaziului românesc

șeence se poate vedea și din faptul, că — încât
am informat — au introdus și limba latină ca
studiu obligator. Limba latină în școala civilă!?
Și încă ca studiu obligat!?

Desigur, că mai târziu — dar cât mai curând
— vor preface școala civilă în gimnaziu și vor
sice: închideți gimnaziul românesc, nu mai e ne-
voie de el, deoarece avem altul complet și pe
lângă acesta unguresc! Și că va succeda scopul
mășinării noastre de dușmanii noștri, e știut, căci
ei nu se vor feri de nici un mijloc, fie cât de
mășinător, pentru a-și ajunge scopul.

Să fim treji deci și să grăjim! Să scăpăm deci
de timpuriu gimnaziul din Brad: să-l întregim!
E ceasul al unsprezecelea!

Dreptul de a-l întregi îl avem, ne lipsesc însă
mijloacele pentru completarea lui: banii. E ne-
voie de cel puțin 1,000,000 (un milion) de cor.,
alți deodată cu întregirea gimnaziului se naște și
necesitatea înființării unui internat, a aranjării
museelor, bibliotecilor etc. Iar până acum nu
cred să fi încurs, decât cel mult 150—200,000 de
coroane, prin urmare numai a cincea parte.

E mare lipsă deci de sprijinul tuturor!

Rog deci înainte de toate pe capii și con-
ducătorii bisericii noastre — fără deosebire de con-
fesiune, — să întreprindă colecte în favoarea gim-
naziului din Brad, iar de cumva au întreprins,
dar s'a întrerupt colectarea, să o reînceapă. Ade-
vărat, că gimnaziul din Brad e gr. ort. și că stă
sub supravegherea și conducerea Consistoriului din
Sibiu; e totuși o datorință să-l ajutăm cu toții
— fără deosebire de religie, — pentru că la urma
urmei e gimnaziu românesc.

Mă îndreptez apoi către d-voastră, acei bărbați
și neamului, cărora v'au surdă norocul, cărora
vi-s'a dat, să trăiți în belșug: sacrificați fiecare
câte-o sumă mai mare pe un astfel de altar cul-
tural, atât de trebuincios, ca gimnaziul din Brad.

Mă întorc apoi către bănele noastre, mai mari
și mai mici, mai avute și mai sărace, și le rog
să dea fiecare cât poate (nu minimul!) pentru un
scop atât de sfânt, ca cel de față. Dacă „Crișana“
a putut jertfi 50,000 de coroane, sunt convinge,
că nici celelalte bănci nu vor rămâne îndărătnici
ei. Căci în fruntea lor stau astfel de oameni,
cari sunt adânc pătrunși de chemarea lor, și cari
văd și simțesc lipsele și nevoile neamului nostru.
Să nu ne îndoim deci, ci să așteptăm!

Îmi îndrept apoi glasul către bursieri ai dife-
ritelor fundațiilor și îi rog, să și aducă aminte de
timpurile, când s'au susținut din stipendii — din
banii neamului — fără de cari n'ar fi ajuns, ce
sunt azi; și îi mai rog să și aducă aminte, că
li-se impune o vie datorință — ca fost stipen-
dișii și ca cameni în stare —, ca la rândul lor
să și jute și ei neamul, să-i vindece rănille, de cari
suferă. Ce frumos s'ar achită fiecare de o mare
parte a datorinței lui jertfind din avutul său —
după putință — pentru un scop mare și nobil:
pentru întregirea gimnaziului din Brad!? Permi-
teți-mi să-mi iau refugiu la o pildă. Dnul Dr.
Aurel Halić (cer scuze pentru indiscrețiile) azi me-
dic în Lipova, a studiat susținându-se dintr'un
stipendiu „Gozsdu“. Și și — acum — după a-
proape un sfert de veac de când a absolvit stu-
diile — în fiecare an dă un parastas în biserica
din Lipova întru pomenirea aceluia, din a cărui
bani s'a susținut. (Și când te cugești, că azi unii
stipendiști nici nu știu ziua morții a marelui
Gozsdu!?) Și acest om — e fală a națiunii ro-
mânești — și a ținut de-o ple datorință, să dă-
ruiască gimnaziului din Brad suma destul de
frumoasă. Și poate aceasta nu e ultima!? Și
mai avem multe inimi bune de aceste. Exemplul
astorfel de bărbați să-i conducă și îmbărbăteze
pe toți foștii stipendiști!

Vă rog apoi pe voi frații mei, tineri de pre-
tutindeni — constituiți mare parte în societăți —
nu întreprueți munca începută: folosiți și mai
departe ori-și-ce mijloc onest, ori-ce cale nobilă
ca să puteți aduna bani în favorul gimnaziului
din Brad. Ce potrivite sunt să-bătorie, ce se a-
propie, pentru aranjarea petrecerilor, concertelor,
pentru collinzi etc. etc. tot în favorul gimnaziului
din Brad. Să luminăm apoi și pe frații noștri
țărani și meseriași despre trebuința noastră arză-

toare, ca să-și poată da și ei obolul lor pe altarul
culturii noastre naționale.

Dați-mi voie să mă îndreptez și către D-voastră,
Stim. d-ne și d-soare, mândria națională. Sunteți
mai în preț în fața bărbaților și a părinților
D-voastră. Rugați-i cu vorbe dulci și frumoase,
cum numai D-voastră știți vorbi — rugați-i ne-
încetat să-și îndrepteze privirile și inima către
locul acela, care strigă după ajutor, și să sară
— care cu ce poate — în ajutorul lui. Sunt con-
vins, că Vă vor ascultă. Atunci a-ți făcut o faptă
laudabilă și o mângâiere sufletească Vă va fi ră-
splata.

În fine mă adresez către D-voastră, toți acei
fii și neamului, cari aveți inimă și simțire; adu-
ceți-vă aminte de un locaș modest, mic și ve-
chic, între pereții cărora însă se propagă lumină
și fericire; aduceți-Vă aminte de o școală mo-
destă, ridicată din sudoarea părinților și moșilor
voștri; aduceți-Vă aminte de gimnaziul din Brad,
căci acesta are lipsă de voi, de ajutorul vostru —
întocmai precum un bolnav are lipsă de-un bal-
sam răcoritor.

Și-acum în aceste momente sfînie Vă rog,
frați români, lăsați la o parte orice desinteres,
orice ceartă și clică, și ajutați gimnaziul din Brad
— cât mai în grabă — care cu ce puteți: cu
bani, cu cărți (biblioteci), cu diferite colecții, etc. etc.

Căci nu uitați, că nici un lucru mare nu s'a
făcut fără osteneală și dintr'odată.

Și să nu uitați, că aducând jertfă pentru școală
— aduceți jertfă lui D-zeu, căci școala e fiica
bisericii, iar biserica lăcașul lui D-zeu.

Și-atunci cât mai curând ne vom putea vedea
gimnaziul din Brad — din fînicul Zarand —
ridicată și întreg, propagând cultură și lumină cu
acela-și zel, care l-a caracterizat până acum.
Atunci unii dintre bătrânii întemeietori ai acestui
gimnaziu, cari mai trăiesc, își vor putea vedea
visul împlătit și atunci vor zice: *de acum putem
muri ferice!* Și binecuvântată va fi memoria
noastră înaintea fiilor, nepoților și strănepoților
noștri.

Budapesta. S. E.

Adunare populară în Lăpușul-unguresc.

Conducătorii din cercul Lăpușului-unguresc, au
convocat adunare populară pentru votul univer-
salar pe 22 Octomvrie a. e. st. n. Poporul ascu-
lând glasul conducătorilor s'a și adunat într'ua
număr imponent. Pe la orele 2 după amiază aş-
tepta cu nerăbdare, să audă glasul convocăto-
rilor. Și apar: Dl. Dr. Gavril Buzura, avocat în
Lăpușul-unguresc care spune, pentruce sunt con-
vocăți, propune și adunarea alege cu aclamațiuni
de prezident pe dl. protoșop, Vasile Dama și de
secretar pe Aurel Bărbaț cand. de avocat.
Prezidentul ocupându-și locul, adresează o vor-
bire în care arată scopul adunării de azi.

Apoi în chestia votului universal vorbește bine
și cu însuflețire, — care se transpune și la ascu-
tători.

Domnul Dr. Gavril Buzura avocat le vorbește
despre dreptul de vot în prezent, și despre cel
plural, ce vrea guvernul să-l introducă, și de-
spre cel universal, egal, secret, fără restricții și
exerciat după comune, care în urma pactului
cu Coroana e obligat să-l introducă guvernul ac-
tual. Folosește asămănări nimerite, ce îi place
foarte poporului, care aproape șgomotos. Aduce
măsura drepturilor și datorințelor, care trebuie
să fie egale, menținând echilibrul. Sfârșește între
aplauzele poporului.

La chestie vorbește încă un țaran, proprietar,
Teodor Cocîș. — Apoi urmează dl. Ioan Oltean,
preot în Suciul de sus, după nițică introducere
citește următoarea moțiune:

„Adunarea populară ținută în Lăpușul-ungu-
resc la 8/22 Octomvrie 1908 protestează, și res-
pinge cu indignare proiectul guvernului despre
votul plural, și celelalte restricții, pe care-l con-
sideră de o călcare a obligamentului luat asupra
sa în pactul încheiat cu Coroana în privința in-
troducerii votului universal, egal, secret, fără
orice restricții și exercierea lui după comune. —

Decide, că hotărîrea aceasta să o comunice Ma-
iestății Sale Regelui Apostolic pe cale tele-
grafică.“

Adunarea primește aceasta moțiune, ca con-
cluz, în senzul căreia s'a expedit telegramă Ma-
iestății Sale.

După asta prezidentul mulțamind poporului
pentru purtarea deamă, ce au arătat-o cu acea-
sta ocaziune, închide adunarea.

Adunarea a decurs în cea mai exemplară or-
dine și poporul s'a împrăștiat cu credința în
inimă, că pe lângă așa conducători o va duce
la izbânda dorită, sperând și încrezându-se în
simțul de dreptate a Monarhului nostru.

Raportor.

Criza orientală.

Germania și conferința
internațională.

Telegramele au anunțat întrevederea lui Iswolski,
cu conducătorii politici din Germania. Guvernul
german publică următorul comunicat oficial, rela-
tiv la discuțiile cari au avut loc cu această o-
cazie:

În discuțiile cari au avut loc între principele
Bülow, cancelarul Germaniei, secretarul de stat
Schoen și ministrul de externe rus Iswolski, s'a
tratat convocarea unei conferințe internaționale,
care să rezolve chestiunile din Balcani. Guvernul
german nu are nimic de observat în contra con-
ferinței. Guvernul german și guvernul rusesc
sunt însă de părere că o conferință interna-
țională numai atunci va avea rezultatele dorite, când
toate puterile signatare ale tratatului de la Berlin
vor cunoaște și vor aprobă programul viitoare
conferințe.

Guvernul German nu poate aprobă un program
în contra căruia Austro-Ungaria ridică obiecțiuni.
Aceste obiecțiuni vor formă subiectul viitoarelor
discuțiuni.

În ce privește celelalte puncte din program, și
cu deosebire apărarea intereselor Turciei, Germa-
nia le aprobă.

Atât Germania cât și Rusia își vor da oste-
neala ca să rezolve în mod pașnic încurcăturile,
cari s'au ivit în timpul din urmă în Balcani.

Discuțiunile privitoare la programul viitoare
conferințe se vor continua la Petersburg. Amba-
sadorul Germaniei la Petersburg va predă zilele
acestea guvernului rusesc programul alcătuit de
Germania și Austro-Ungaria. În acest program
sunt aduse și acele puncte, pe cari le-a pretins
Austro-Ungaria. În cercurile politice de aici se
crede că puterile vor conveni asupra procedurii
prezentat de Germania.

Sârbii așteaptă ajutorul rușilor.

Prințul George al Serbiei într'un interview
acordat corespondentului ziarului Novoje Vremja,
a declarat că Serbia se așteaptă dela Rusia ca
dupăcum în trecut aceasta a fost apărătoarea sta-
telor slave din Balcani și apărătoarea ortodo-
xismului, tot așa și în momentele de față, ea nu
va tolera lovitura ce s'a dat Muntenegrului și
Serbiei din partea Austriacilor. Simpatia de cari
se bucură sârbii la Petersburg sunt de-oamdată
cea mai mare satisfacție morală pentru ei.

Pretențiile Serbiei față de Turcia.

„Monitorul Oriental“ zice că este informat din
sorginte sigură că Serbia cere ca compensare o
fâșie de pământ de-alungul frontierei Bosniei
pentru dânsa și o fâșie din Herțegovina pentru
Muntenegrul precum și rectificarea frontierei în
anumite puncte.

Cere de asemenea ca Turcia să sprijine aceste
cereri în conferință. În cazul când cererea sâr-
bească nu ar fi acordată, Serbia va cere autono-
mia Bosniei și dacă și aceasta ar fi refuzată,
Serbia va trimite bande în cele două provincii
ocupate de Austro-Ungaria.

Ziarul adaugă a ști că misiunea Novakovic
pare a nu fi izbutit.

Acum câteva zile a circulat în adevăr șvonul în cercurile Porței că Serbia a formulat într'adevăr cererile sus zise dar Poarta a declarat a nu putea face nimic.

Intrucât privește pe dl Novakovici, se declară la ministerul de externe că misiunea sa nu este oficială și că dânsul nu a vorbit cu ministrul de externe decât lucruri generale.

Prima ședință a Sobraniei.

Regele a deschis Sobrania cu un mesaj în care zice:

Inspirat numai de idealul poporului bulgăresc, lucrând pentru salvgădarea intereselor sale, am proclamat independența Bulgariei. Țarul a mulțumit apoi națiunii pentru sentimentele cu care a primit această cauză justă.

Intrucât privește calea ferată orientală, politica noastră economică generală precum și interesele amenințate ale apărării naționale cereau în mod imperios ca toate căile ferate să fie în mâinile statului. De aceea guvernul a luat exploatarea liniei orientale anunțând însă că va ține compt de toate drepturile dovedite și că va despăgubi pe cei care au dreptul la o despăgubire.

Guvernul în străduirea sa de a consolida situația internațională a Bulgariei ridicând țara la rangul de stat independent hotărând singur de politica sa, este în drept a crede că va obține buna dispoziție a marilor puteri precum și încrederea vecinilor săi.

Regele a zis apoi că se bucură de a constata recepțiunea solemnă și amicală ce i-s'a făcut la Budapesta de împăratul Francisc Iosif.

Regele a terminat invitând Sobrania să aprobe cheltuielile necesitate din cauza gravelor evenimente politice.

După citirea discursului tronului, Sobrania a ținut prima ei ședință. Primul-ministru a dat citire proclamării din Târnova.

Reprezentanții puterilor nu au azistat la inaugurarea Sobraniei.

Demersul marilor puteri pe lângă guvernul bulgar.

Reprezentanții Angliei, Franței, Rusiei, au făcut un demers colectiv pe lângă guvernul bulgar cerând concedierea într'un răstimp de 3 zile, a celor 3 clase de rezerviști convocați sub drapel și reluarea imediată a negocierilor cu Constantinopol în chestiunea compensărilor financiare.

Reprezentanții sus numitelor puteri au declarat în acelaș timp că recunoașterea regatului bulgar depindea de acordul prealabil turco-bulgar. Acest demers a fost susținut de celelalte puteri. Cercurile oficiale afirmă că guvernul bulgar ar fi dat un răspuns satisfăcător.

Sandjacul Novibazar evacuat.

Trupele austro-ungare au părăsit Plevelle. Sandjacul Novibazar a fost complet evacuat. La Plevelje s'a dat un hanșet de adio la cazinul ofițerilor. Au asistat toți ofițerii turci din garnizoană. S'a toastat pentru împăratul Francisc Iosif și pentru Sultan.

Tinerii turci în contra Sultanului.

Partidul tinerilor Turci ia o poziție tot mai vădită în contra Sultanului. Chestia abdicărei acestuia se discută fără de nici un încunjur. Tinerii turci pretind că sultanul nu oferă destule garanții pentru apărarea constituției. Pe de altă parte rușinea suferită de imperiul otoman numai prin abdicarea sultanului se poate șterge.

NOUTĂȚI.

ARAD, 31 Octomvrie n. 1908.

— **Alegere.** Primim știrea că pentru congresul național bisericesc, în cercul Chișineului, preoțimea a ales deputat pe dl protopop Dr. I. Trăilescu.

În cercul Beiușului s'a ales cu totalitatea voturilor de deputat congresual părintele protopop *Gerasim Serb*.

— **Sfântul sinod.** Duminecă s'a deschis sesiunea ordinară a sf. Sinod al bisericii autocefale gr.-or. din România, în București. La orele 10 dimineața s'a oficiat un serviciu religios la mitropolie, la care au azistat: dl ministru al cultelor

ad interim, Il. PP. SS. Mitropoliti și PP. SS. Episcopi și Arhierii, d. P. Gărboviceanu, administratorul Casei Bisericești, și alții. Dela mitropolie au mers toți în localul sf. Sinod din str. Sapienței unde s'a deschis ședința. Dl V. Morțun, ministru interim al cultelor și instrucțiunii publice, a dat citire Mesagiului regal de deschiderea sesiunii. În urmă sf. Sinod și-a început lucrările sub preșidenția I. P. S. S. Mitropolitului Primat.

— **În atențiunea domnilor învățători!**... Joia viitoare în 23 Oct/5 Nov. a. e. la 10 ore a. m. Dl Vasile Goldiș deputat distal, directorul „Asociației aradane” și dl Nicolae Mihulin, vor ține o instrucțiune cu învățătorii cari doresc a se deprinde cu manauarea *Schiopconului*, spre a putea ține cu el prelegeri populare în seriile cele lungi de peste iarnă. Asociațiunea pune gratuit la dispozițiunea învățătorilor, acest aparat, cu ajutorul cărui se pot aranja poporului prelegeri foarte interesante, instructive și moralizatoare, proiectând pe pânză icoana subiectului despre care se prelege.

Domnii învățătorii, cari doresc să cunoască aparatul și manauarea lui, sunt poștiți a lua parte.

Locul de întrunire: școala centrală din Arad. Arad, la 30 Oct. n. 1908. — *Iosif Moldovan*.

— **Calvarul nostru.** »Țara Noastră« anunță: Ziarul nostru va avea să se înfășșeze din nou înaintea Curții cu jurații din Cluj. Pe ziua de 10 Noemvrie n. s'a fixat terminul pentru desbateră procesului de »agitatie« pornit împotriva dlui Octavian Goga pentru articolul »Generația nouă«...

Și Björnson nu spune adevărul!...

— **Agitator pedepsit.** Cetim în ziarul „Volksfreund“: Curtea cu jurați din Timișoara a osândit la trei luni temniță de stat pe scriitorul avocatial din Lugoj Geiza Pompei, pentru agitatie împotriva boierimii, săvârșită pe calea publicității.

— **Pentru inscripția germană.** Pe școala nemților din Biserica-albă și acum, după aplicarea legii lui Apponyi, se află numai inscripție germană. Nemții la propunerea dlui Dr. Kremling, au hotărât să nu pună și inscripție ungurească, deoarece pentru confiniile militare noua lege școlară n'are vigoare.

— **Sinuciderea unui general.** Generalul Victor Pokorny din Viena s'a sinucis din cauza unei boale incurabile de care suferea.

— **Alegerile din Turcia.** La salonc a fost ales deputat bulgarul Ștefan Bilcov, avocat fost docent la facultatea din Sofia, autorul unui dicționar.

— **Care e cea mai importantă operă după Parsifal?** „Börsen Curier“ cu ocazia celei de a 25-a aniversare delà moartea lui Ricard Wagner a întrebat pe mai mulți muzicanți care e, după părerea lor, cea mai importantă operă în stil Wagnerian, dată delà moartea celebrului compozitor german până azi.

Mulți au spus că e Salomea printre aceștia este și profesorul Maximilian Reyer care spune următoarele: Ricard Strauss (autorul Salomeei) e cel mai important compozitor al școlii Wagneriene. Dar aștept încă opera cea mai importantă după moartea lui Ricard Wagner, căci n'a fost scrisă până acum.

Felix Weingartner declară că după Wagner cel mai mare compozitor al noului period muzical este Verdi și spune că Otello și Falstaff sunt cele mai însemnate opere ce s'au scris delà moartea lui Ricard Wagner până azi.

Ferruccio Busoni spune și el că de 25 ani încoace Falstaff e cea mai admirabilă operă ce s'a scris.

— **Percheziționarea unui vas pe Dunăre.** În apropiere de Klosterneuburg, un vapor a fost oprit pe Dunăre, deoarece poliția de graniță fusese înștiințată că vasul ar avea munițiuni pentru Serbia.

Soldaiții regimentului de căi ferate au tras vaporul la mal. Mai mulți ofițeri au percheziționat apoi vasul cu deamănuntul.

— **Manifestație femenină.** În cursul ședinței Camerei Comanelor de ieri în Lundra înzădar sufragetele cari se află în tribuna publică au manifestat din nou în favoarea sufragiului femeilor; poliția a evacuat tribunele. Manifestațiile s'au relinoi și afară de Parlament. Sufragetele au încercat să pătrundă cu forța în vestibulul Parlamentului; dar ele au fost împiedecate de poliție.

— **Asasinarea unui guvernator persian.** Agenția Westnik află că primindu-sed în Tebris de cătră guvernatorul Șudharismului, un partizan al șahului, un colet poștal și deschizându-se ieri seară, o bombă a făcut exploziune omorând pe guvernator, pe fiul său și alte două persoane.

— **Înlocuirea organelor omenești.** „Le Matin“ ne aduce o veste foarte senzațională: chirurgia studiază chestia înlocuirii membrilor și organelor bolnave ale organismului omenesc. Pe viitor chirurgii nu se vor mai mulțumi să taie cu bisturiul părțile bolnave. Nu! Ambitiilor lor... științifică îi va împinge la încercări mai eroice. Un organ e bolnav? Afiară cu el! În anatomie cărpeala nu se va mai admite. Membrelle bolnave nu trebuiesc cărpitate, ci înlocuite.

Într'un viitor, care poate să nu fie tocmai depărtat, operațiile chirurgicale vor fi cu mult mult mai categorice ca până acum. O mână te va supără? Chirurgia universală va avea o singură părere: jos cu ea și pune alta în loc. Se vor schimba mâinile și picioarele oamenilor ca pălăriile. Poate, cu acest prilej, se va descoperi secretul de a se înlocui creării oamenilor nu tocmai mândri de inteligența cu care cerul i-a înzestrat.

Dar ce va fi în viitor se va vede. Deocamdata, cel mai eroc în asemenea gen de experiențe chirurgicale a fost Drul Carrel Alexis, un chirurg francez stabilit în America și ale cărui laboratoare sunt instalate în casele institutului Rockefeller din New-York. Ce-i drept, experiențele acestui îndrăsneț savant s'au mărginit numai asupra cânilor. Ele au avut însă un desăvârșit succes, dovedind că altona unor organe străine pe un organism străin se pot face fără nici o primejdie pentru viața animalului.

Așa de pildă, Drul Carrel a altoit unui căne în vârstă rinichiul unui căne mai tinăr. Altoitul a prins. Transplantarea nu s'a făcut direct însă deoarece rinichiul fusese păstrat mai mult timp într'o soluție specială, un lichid izotonic care are însușirea de a păstra organele fără să le altereze. Acest căne a trăit ca și când nici o schimbare nu s'ar fi făcut în organismul său. După două luni însă a murit, victimă a unui accident. Desigur că această moarte nenorocită trebuie să fi desolat chirurgia americană și în special să fi umplut de doliu sufletul Drului Carrel.

Dar și alte experiențe ale Drului Carrel făcute tot asupra cânilor au reușit.

„Le Matin“, de unde luăm aceste informațiuni, își sfârșește articolul cu un regret; în Franța nu se îngăduie autopsia cadavrelor înainte de 24 de ore. Ce păcat! Să se schimbe legea și vor ploua descoperirile științifice.

× **Leac sigur împotriva boalei de porci, preț un pachet de încercare 36 de fil.**

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru i l. 32 de fil pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacia de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály,** drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Székényi-tér).

Teatrul național.

Mulțămită dlui Pompiliu Eliad, directorul general al teatrelor, s'a jucat, în sfârșit, și la noi una din piesele acelu suflet de seamă, căruia i-a fost dat să se nască la nord, parca printr'o potrivire a soartei, pentru a putea mai bine să-și reverse asupra întregii omeniri razele bunătății nemărginite și dragostea pentru cei obidiți.

„Folimentul“ lui Björnson, care s'a reprezentat Luni pentru întâia oară și care este prima lucrare, a acestui autor, ce vede lumina rampei teatrului nostru național, a fost tălmăcit pe românește de poetul I. B. Hétrat într'o limbă literară aleasă.

Nu numai că nu s'a împlinit prorocirea lui Mitică, care prezisesse că acest „Faliment“ va însemna un adevărat faliment al teatrului, ci dimpotrivă, piesa a fost o izbândă mai mult pentru direcțiunea cea nouă.

Acest „Faliment“ s'ar putea asemăna, nu e vorba, ca acele falimente ce îmbogățesc pe cei ce le dă — ținând seamă de lumea care alegără să-l vadă — dacă s'ar conveni să comparăm un lucru atât de curat, cu o afacere atât de urâtă.

*

E prăbușirea unei case mari, prin chiar ușurința și superficialitatea aceluia ce o diriguiește și deșteptarea la o viață nouă a unei familii de oameni nesocotiți.

Caracterele din pi să sunt ciudate pentru noi: brutalitatea neîndurată și siguranța avocatului Berent; mojiția fetei Volborg din primele acte și curioasa ei transformare în cele din urmă; dragostea lui Sannoos... par, uneori, lucruri de prin stel.

Na trebuie să uităm însă ce spuneă dl Titu Maiorescu, în prefața unei din piesele lui Ibsen pe care a tradus-o, despre oamenii aceștia: „ca să-i înțelegem, trebuie să ne admiosferizăm cu ei“, căci ei trăsesse în alte condițiuni decât ale noastre, au alt sânge, alt pământ, alt soare.

Fata mai mare a comerciantului Tielde — la începutul piesei un fel de Heda Gabler cu mici defecte de educație — întimpină pe Sannoos, salariatul părintelui său, un tinăr cum se cade care o îndrăgea, cu vorbele:

— Cum îndrăznești? Tocmai d-ta... cu mâinile acelea roșii?...

...Ca și o jună mahalagioaică dela noi care când o întimpină vre-un bretonat mai puțin elegant cu „declarații“, îi cere „adresa“ de unde și-a luat „pălăria demodată“ sau „ghetele în formă de corabie“.

Cu mosafirii țării să se poartă prost și întoarce spatele chiar unui om mai de seamă care le făcuse cinstea să le calce pragul; când părintele său cade în nenorocire fuge și îl lasă nemângâiat, fără să-i adreseze cel puțin un cuvânt de mângâiere.

În cele din urmă se schimbă cu totul și sare singură de gâtul celui „cu mâinile roșii“.

Aceasta este „dragostea“ din piesă, nu însă și bîrea alcătuește temelul „Falimentului“, ci împasul prin care trece mare e negustor și învierea lui și a familiei sale.

Piesa este o îndrumare pe calea dreaptă și conține o moralitate cu totul sănătoasă, pe lângă puterea dramatică copleșitoare din unele acte.

S'a jucat bine.

În primul rând suntem datori să vorbim de firul artist Manolescu. Acum câțiva ani, când isprăvea Conservatorul, deși i-se scosese înainte alți absolvenți cu mai puțină chemare, am spus-o deadreptul că este întâiul. Imi pare bine că viitorul mi-a dat dreptate.

În rolul lui Sannoos, dl Manolescu ne-a arătat toată măsura talentului său ales. D-sa are multă simțire și destule mijloace ca să redea exact ceea ce îi sbuciumă sufletul. Un aer de sinceritate i-se întipărește pe figură când vorbește și o notă convingătoare îi însoțește fiecare cuvânt: înfățișează, cum nu se poate mai bine, pe omul cu adevărat cinstit.

Aseară s'a întors din surghiun — pentru public distinsul artist Sturdza, în lipsa căruia se reprezentau anevoie unele piese moderne pe scena Teatrului Național.

Deși cam melodramatic uneori, dl Sturdza a redat bine pe Tielde, mișcând în multe scene până la lacrimi pe spectatori.

Dl Soreanu, în rolul îngrat al avocatului Berent — vestitorul dezastului — a pus atâtea artă câtă trebuia unui artist inteligent ca să salveze situația. La dsa totul este meșteșugit: mișcare, vorbă, gest; totul este măsurat și măsurat cinstit; totul este — cu toate acestea — cât nu se poate mai firesc.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

D-na Crisenghy turbură adesea melancolia, pe care voiește s'o redea, prin dicțiunea d-sale necorectă, care stârnește efecte chiar vesele. Altfel și-a dat toată osteneala.

Dl Storin a avut ținută frumoasă; dl Achil dacă n'ar fi exagerat puțin, ar fi fost foarte bine; d-ra Giurgea drăguță; dl Anastasescu slab; d-ra Voiculescu așa și așa.

Dela o artistă ca d-ra Voiculescu ne-am fi așteptat să dea o mai mare atenție unui rol atât de bogat.

Lume a fost multă. («Voința Națională»).

Felurimi.

Cometa Morchouse.

Astronomul american Morchouse, în ziua de 3 Septemvrie trecut, a descoperit o nouă cometă, pe care a botezat o 1908.C.

Această descoperire a făcut-o în observatorul astronomic Yerkes, lângă Chicago, prin ajutorul fotografiei. Numai după ce imagina fotografică a fost bine studiată, s'a descoperit existența unei comete, acești vagabunzi ai cerului.

Publicațiuni, apoi, au fost trimise la toate observatoriile astronomice, și în urma indicațiunilor lui Morchouse, telescoapele s'au îndreptat spre punctul indicat. În Italia, la Florența, în palatul Paratoner, unde își are sediul Societatea Astronomică, s'au făcut cercetări celeste, imediat ce-a sosit vestea din America, și în adevăr, că au și găsit-o la punctul indicat, adică între stelele notate cu literale grecești theta și Iota din constelația Lebedei.

Nucleul său pare o stea cam de-a șaptea mărime cu o coadă dreptă, lungă de un grad și care merge lăfându-se mereu spre isprăvit.

Se știe ce sunt acești astrili: grămădiri de materii gazoase, în care analiza spectroscopică a arătat cărbunule ca substanță predominantă a nucleului incandescent. Cometele sunt un fel de vagabunzi, umblând prin spațiul dela un soare la altul, pe o orbită cu un singur focar (?) astfel că linia ce descriu este o hiperbobă sau o parabolă și în acest caz cometele sunt atrase de soarele nostru numai o singură dată și apoi se întorc în infinitate din care au venit.

Mult mai rar, cometele rămân prinse în atracția solară și atunci devin periodice, descriu o orbită eliptică mai mult sau mai puțin lungă, al cărui unul din focare este chiar soarele, care preșidează la mișcarea lor în jurul său.

Cometa de acum face parte din prima categorie, adică din cometele rătăcitoare, cu orbită parabolică și până acum nu a mai trecut nici o dată pe drumul ce face azi, și odată pierită din ochi, nu se va mai întoarce niciodată să se arate în sistemul nostru planetar.

Cometa va trece la periheliu, în ziua de 26 Decemvrie st. n., adică depărtarea sa de soare va fi aproape egală cu a soarelui de pământ — care se știe că este 149 milioane kilometri.

În timpul de față, cometa este mai aproape de pământ decât când va ajunge la periheliu, și se va tot apropia de noi, până în seara de 22 Octomvrie, când va avea maximul de strălucire.

Coadă cometei este așa de rară, că pare o nebuloasă depărtată, prin care se vâd stelele, dar de multe-ori astronomii au notat o slăbire de lumină a coadei, de câte-ori cometele treceau prin dreptul stelelor.

Cometele, când sunt departe de soare, sunt fără coadă, au formă sferică, cu cât se apropie de el, cu atâtea coada le crește. Apoi se cunoaște cauza coadei, sau mai bine explicația ce se dă azi coadei cometelor este cea mai de crezut.

Cu cât o cometă se apropie de soare, cu atât suferă influența lui calorică și electrică, astfel că gazele ce le constituie înfășurându-le nucleul, sunt împinse, respinse de cealaltă parte a soarelui, astfel că se formează acea dără luminoasă, ce și-o poartă prin cer.

Subinfluența energiei solare, în nebulozitatea cometelor, se produc dintr'o zi într'alta schimbările cele mai ciudate.

Cometa actuală, cometa lui Morchouse, are forma rectiliniară, cu o coadă ce are aspectul unui evantaliu de abia deschis.

Totuși, profesorul Abetti, dela observatorul astronomic din Arcetri, a văzut, într'o seară, coada cometei ca un evantaliu deschis de tot, dar frânt, formând un unghi drept cam la mijlocul său.

Pe cerul nostru european, cometa este vizibilă în fiecare seară, și cu un simplu binoclu se poate găsi foarte ușor, la stânga constelațiunii Lebedei. Nu trebuie însă să uităm, că în fiecare seară cometa își schimbă puțin poziția, în raport cu stelele fixe.

P. Robescu.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 31 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum. :

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	24'80—24'82
Săcară pe Oct.	20'—20'02
Cucuruz pe Matu	15'10—15'12
Ovăș pe Oct.	17'08—17'10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou			
De Tisa — — — —	23 K.	60—25 K.	10 Hl.
Din comitatul Albei —	23	40—24	65
De Pesta — — — —	23	45—24	70
Bănărenesc — — — —	23	50—25	10
De Bacila — — — —	23	50—25	10
Săcară — — — —	19	70—19	85
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16	05—16	20
„ de cvalitatea II.	15	70—15	95
Ovăș de I.	16	85—17	15
„ „ II.	16	35—16	65
Cucuruz vechiu — —	17	80—18	—

BIBLIOGRAFIE.

A apărut »Ramuri« Anul III. Nr. 20. Revistă literară bilunară, cu următorul sumar: N. Bănescu, Noua direcție a legel. Dăfin, Toma (poezie). M. Săulescu, În Aterna (poezie). A. Melin, Din vrăjbi. G. Vlădescu-Albești, În zarea senină (poezie). Constantin D. Crăclunescu, Rugă (poezie). Romulus Cioflec, De Sfântul Gheorghe. C. Ș. Făgețel, P. Partenie, Cronică. Florian Cristescu, Voinic străin (culegere populară). Redacția și Administrația str. Știrbei-Vodă, Cralova.

Poșta Redacției.

Pentru mai mulți prieteni. „Ghiță“ a plecat la Ploiești pe mai multă vreme. Adresa: Romul Pop, farmacist.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**

Editor proprietar **George Nichin.**

Mamele lăptoase

prin întrebuintarea Emulsiunii SCOTT își măresc și îmbogățesc efectul lăptării.

Eșofarea încetează,

iar copilul se face mai trandafiriu, mai vesel și mai plin de viață decum a fost înainte.

În oricare stadiu critic al maternității

Emulsiunea SCOTT

dă putere, curaj și mai e și de-un gust plăcut și ușor mistuibilă.

Prețul unul flacon veritabil 2 cor. 50 Hl.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul.

Se ca-
pătă la **Kárpáthi János** (fost farmacist în Șiria) —
farmacist în **Arad**, Boros Béni tér 15
peste drum de stațiunea motorului.
Se mai capătă în drogherii și parfumerii.

Dacă doriți o față frumoasă,
fragedă și încântătoare, atunci folosiți

„Crema de lapte de benzoe“
a lui Karpáti.

de 15 ani preparată și recunoscută ca nesticăcioasă,
și face să dispară atât la copii cât și la oameni mari
orice necurătenie de pe față, dejerătura și boalele de piele
Prețul 1 cor.; La comandă de 6 cor. se trimite
porto-franco.

„PATRIA“
cassa de economii, societate pe acțiuni. Blaj.

AVIZ.

Un absolvent al școalei comerciale, care posedă perfect în scris și vorbit limba germană, află imediat aplicare la institutul »PATRIA« din Blaj.

Direcțiunea.

Un candidat de avocat

— român cu praxă bună, —

află aplicare momentană în cancelaria subscrisului, pe lângă condițiuni favorabile.

Sibiu, la 21 Oct. 1908.

Dr. Mátyás Lázár,
advocat.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

AMERICA!

Plecare cu vaporul din
HAVRE
 în fiecare Sâmbătă, din
VIENA
 :: în fiecare Marție. ::
 Bilete de drum prin

Linia franceză.

Bilete pentru căile
ferate americane în
prețuri originale.

Informații mai amănunțite
gratis și franco
 numai prin —

Linia franceză

Viena

(IV. bezirk).
Wiedener Gürtel nr. 16
 (Peste drum dela gara de
 :: sud și gara statului), ::
 Rugăm să țineți cont de
 adresă. —

Cel mai bun nutremânt pentru
câni este și va rămânea renumitul

„Fattinger's Hunde kuchen“

(Măncarea de câni a lui Fattinger)
care dintre toate mâncările pentru

* câni e cea mai hrăitoare. *
50 klg. 23 coroane 5 klg. porto.
:: franco cu 3-20 coroane. ::

Fattinger's Puppy Bisquit
** pentru câni tineri. **
50 klg. 26 coroane. 5 klg. porto.
:: franco cu 3-50 coroane. ::

- - Prospekte gratis și franco. - -

Fattinger's Patent-Hundekuche

și Geflügelfutter (nutreț pentru păsări).
Fabrik Wiener-Neustadt.

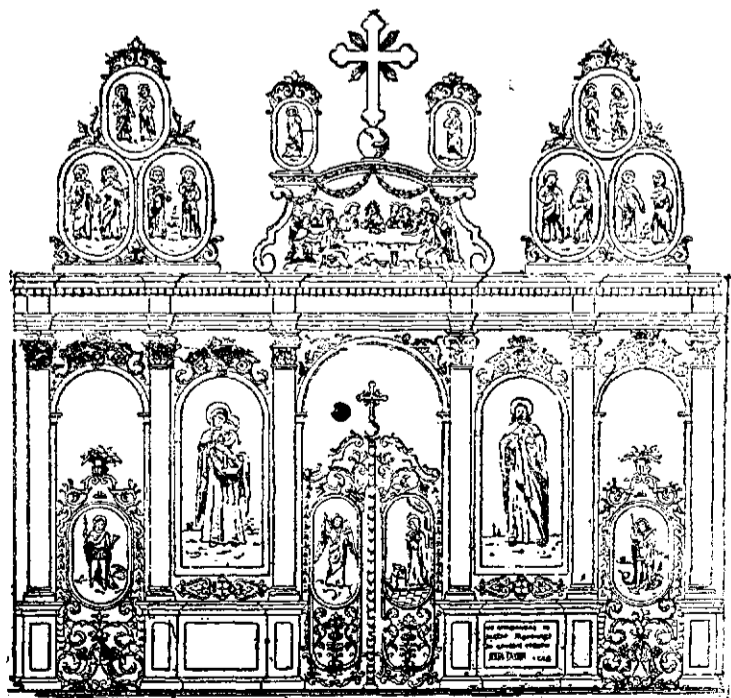
- - - Peste 250 de prețuri. - - -
Nutremântul de animale a lui Fattin-
** ger e controlat de veterinari. **

Urr György

sculptor, în
GAȘOVIA.

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru mon-
-: tarea bisericilor provăzută cu motoare. :-

KASSA, Bethlen körut Nr. 24.

Recomand on. preoțimi atelierul meu celebru.

Fac altare artistic lucrate, precum am-
:: voane, iconostase, străni și altele. ::

101 certificate de recunoștință.

Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

AVIZI!

Avem onoare a aviză on. public
precum și stimați clienți, cari cu a-
propierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai ieftine ghete

fiind lucru de mână, se pot cumpără la

Asociațiunea Călțunurilor

Szabadság-tér Nr. 14

(la cisma roșie)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU
cond. societății.

HAMMER ZS. és TÁRSA

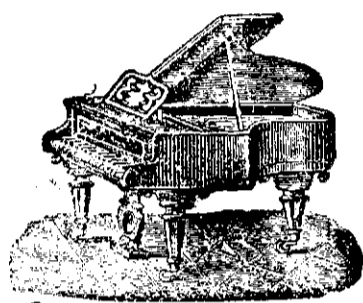
măiestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).
ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (In casa dlui Dr. Sever Ispravnic).
 Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil în biciclete fabricații engleze, americane și germane. Singurul vânzător al mașinei de cusut celebre „VICTORIA”, „OPPEL”, „SINGER” și „MINERVA” cu suneica în formă de roată. **Magazin de balanțe decimale și de bucătărie.**

Mare asortiment în părți de mașini de cusut, articole de montate biciclete și articole de electricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aceasta pe lângă prețuri moderate și garanție.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann”, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradek, Viena.—
 Lanberger și Gloss, Viena. Kotykievicz, Viena.
 A. Petrof, Königrüz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

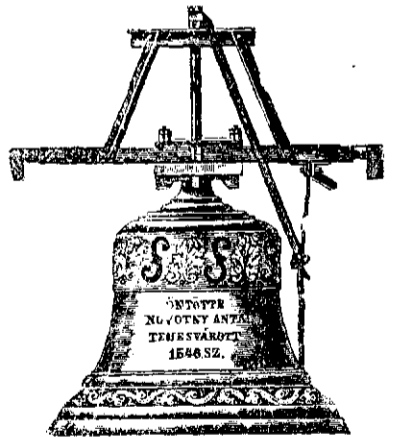
Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întele cu deosebire premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ea violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

AVIZ!

Am onoare a aviză on. public atât din provinciă, cât și din loc, că primesc tot felul de lucrări în bransa mea în atelierul meu de pantoferie,

care deși există abia de un an a câștigat multe recunoștințe, și e asortat cu tot felul de ghețe fason nou de Paris și englezești, executate cât de fin. Tot asemenea lucrez ghețe pentru picioare bolnave, specialități în ghețe de chelneri și tot felul de reparaturi cu prețuri moderate cât se poate de prompt.

Mare deposit în creme de ghețe și tocurel de gumă veritabile englezești.

Solicită spriginul on. public

ZIMMERMANN JÁNOS

atelier de ghețe

Arad, Str. Deák-Ferencz Nr. 10.

Vatzek József

măiestru de cuptoare în Cluj (Kolozsvár).

Depositul :
Brassal-u. 8.

Lucrătoria :
Trefort-u. 45/47.

Pregătește tot felul de cuptoare în ori ce mărime și culoare.

Fabricatele mele sunt recunoscute de eminente.

Pregătesc ori ce fel de cuptoare de ca-hale după desen și model cu cea mai mare exactitate.

Comande din provinciă se efeptuesc cu mare cunoștință de specialitate și punctual.

Prăvălia de instrumente
musicale a lui

BABOS BÉLA
Nagyszeben
Elisabethgasse 30.

Atrage atențiunea on.
public din loc și din
provincie asupra ma-
relui său atelier de
reparat instrumente
musicale aranjat în
mod exemplar unde se
repară și se fabrică tot
felul de instrumente
musicale cu coarde, de
alamă, harmonice, gra-

mofoane, (fonografe), tambure și cimbale, în mod special sub
supravegherea personală și cu prețuri convenabile. Se pot găsi și
tot felul de părți cari compun instrumentul

Frații SZÁL testvérek
sucursala — fióküzlete.
ORSOVA.

Au onoare a oferi onor. public din depositul cel mai mare
peste sărat și anume:

Kesega	Albitură sărată cea mai primă	Cor. 55—60
	" prima — — —	50—55
	" secunda — — —	44—48
Lopár	Șarani sărat mijlociu	65—70
	" mai mare — — —	70—80
Trahanac	Știncă sărată — — —	45—60
	Amestecătură — — —	50—60
	Mare albitură sărată — — —	60—70
	Șarani (crap sărat) mare — — —	80—90
	Somn mare — — —	85—90
	Amestecătura mare — — —	70—80

100 de chil. franco gara Orșova, cu arvună și cu rambursă.

NOXIN

cea mai
bună cremă
de ghețe

cu cheia
patentată

Se poate căpă'a în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.
HOCHSINGER TESTVÉREK.
Budapest, VI.

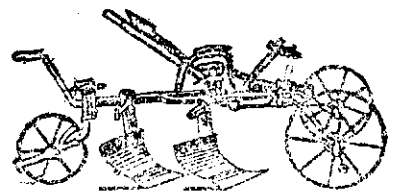
Cel mai mare magazin și atelier de reparat bi-
ciclete și mașini de cusut din Arad.

HAMMER VILMOS
Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai
ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu
roată și biciclete Puch și Premier precum și
părți constituante de mașini, plăci de gramo-
foane. — Ace de mașina de cusut veritabile
englezesti. Condiții de plată favorabile. Mare
atelier special de reparaturi.

Prima societate de pluguri
din Chichinda-mare.

Paia Kimpanov
Nagykikinda.

Iși recomandă plugurile de prima calitate,
și cele mai practice, fabricație maghiară.
Vă rugăm să cereți catalog de prețuri.

BASĂ SIGURĂ

ANDRENYI
SEC
ARAD

AROMĂ RECONOSTIMĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCES MINUMAT ESCELENT
TRADIȚIONAL MĂRUNTE

MANIPULARE INGRĂȘIRE VINURI ALESE VII
DE DE CONSTIENȚIOSĂ CU GALJE MARE PROPRII
SPECIATATE TIOSĂ MARE DE MODEL

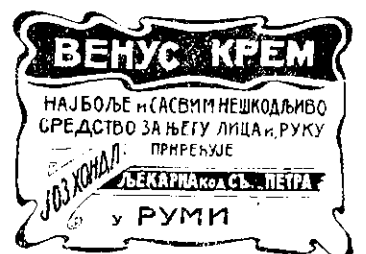
CREMA VENUS

e cea mai bună și abso-
lut inofensivă pentru în-
grijirea mânilor și a feței.

O prepară:

Hondi József
farmacist la Szent Péter
RUMA.

E un mijloc probat în decurs de multi ani, care curăță
pielea și înfrumțează fața, în scurtă vreme face să dispară
orice boală de piele: ca *petele de float, piștrui și roșata
nasului, paliditatea și asprimea pielii, coș și alte ne-
curățenii ale pielii*, apără pielea de *pârleală și de vânt*,
dacă damele mai în etate folosesc CREMA „VENUS“ și SĂ-
PUNUL „VENUS“ îi redă frăgezimea și tinereța, nefiind gră-
sime, se poate folosi și ziua.

Cutia veritabilă e numai aceea provăzută cu marca de sus.

PUDRA „VENUS“ un pachet 2 cor.

CREMA „VENUS“ o cutie 1 cor. 20 fl.

SĂPUNUL „VENUS“ o bucată 80 fl.

PUDRA „VENUS“ e acomodată pentru folosire ziua și
seara, e: crem, roza și albă.

Pastile purgolet.

Are un efect admirabil și sigur și e un mijloc foarte
ieftin contra constipației. Au gust plăcut și de aceea se pot
folosi permanent. 25 pastile 1 cor.

Fluidul reuma.

E un mijloc probat contra *reumei, degerăturii* și con-
tra *sgârcturilor*. E bun contra tuturor boalelor, provenite din
răceală. Și contra durerilor de măsele e foarte bună. Prețul
unei sticle e 1 cor. 60 fl.

Prafuri de stomac.

E lucru cunoscut, că din cauza digestiunii se nasc multe
boale, cari dacă nu se caută, devin cronice. *Catar de stomac,*
miros rău în gură, grețuri, o stare generală rea, lipsa
de apetit, constipație, dureri de cap și altele. Acestea toate
sunt urmările unei digestii rele, de aceea recomand Stomachi-
nul meu. Prețul unui pachet 1 cor. 50 fl.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de, fer plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer o — — — turnat și smălțuite. — — — o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel”.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Depozit de mașini agricole. ≡

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Cea mai ieftină sorghintă de cumpărat **mănuși.**

AUGUSTIN ALBRECHT

(mai nainte Cseh Katalin)

ARAD, STR. SALACZ Nr. 1.

◀ Cumpărare de ocazie excepțională. ▶

Mănuși de glacé de dame dela 1 fl. 20, mănuși de glacé și de Suedia pentru domni dela 1 fl. 30, mănuși pentru militari dela — — — 80 cr. Irigatoare dela 1 fl. 50 cr. — — —

Bretele de pantaloni pentru domni și copii, legători de hemie, suspensori, bandage de abdomen. Specialități de gumă preservative în mare asortiment.

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Xolozvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuterii specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.

Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto franco.

Zilnic câte un câștig principal la GAEDICKE

aceasta a devenit o zicală, căci dela cele 6 clase trecute de loterie n'a fost nici o singură dată tragere unde

Banca Gaedicke să nu fi anunțat un câștig principal.

Succesele noastre norocoase sunt fără păreche!

Incercați no- — — rocul la **Banca GAEDICKE** și veți avea cu siguranță succes bun.

Pentru tragerea de I. clasă în 19 și 21 Noemvrie la XXIII-a loterie de clasă

oferim losuri originale.

Intreg	Jumătate	Un sfert	O optime	coroane.
12.—	6.—	3.—	1.50	

Cecuri postale gratuit și franco.

Zilnic un câștig principal la GAEDICKE!

Banca Gaedicke Budapesta — Kossuth Lajos-u. 11.

Zilnic un câștig principal la GAEDICKE!

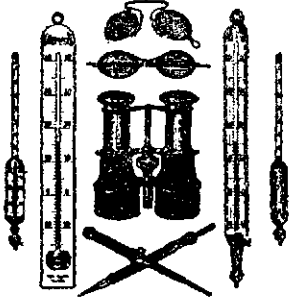
Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabarete, ceșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice.

Solicitând părținirea on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman.

— Prețuri solide! —

— Preț-curenturi gratis și franco. —

Comandele în provincie

— se săvârșesc prompt și solid. —

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

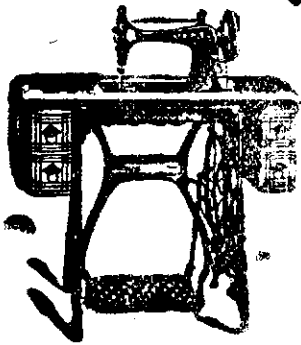

Lucru de mână garantat

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ box „ „ „ „ „ „ „ „ K 11.—
- „ „ șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 4.80
- Ghete de copii dela K 3.—

Material de I-a clasă.

Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, **Singer** cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cuti și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint fără șgomot, cu patru cuti, un decora frumos de odae 65 fl. se expediază dela **Krausz Henrik**, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

„Ce! — „Papa a dat voie! Căci sunt veritabilele tuburi de cigarette antinicotin în cutie de lemn!”

Atențiune! Numai cu marca >Jacobi< e veritabil!

Fiecare cutie de lemn conține o carte magică interesantă.

Primul salon de corsete în Sibiu

Premiat.

Premiat

Recomandă tot fel de corsete fine și elegante după măsură

Deposit bine asortit

în 40 de feluri de corsete (și tot felul articole de felul acesta) fason parțial

totdeauna în rezerva

Cu stimă.

J. Oschanitz

Bretterpromenade P. Habermann.

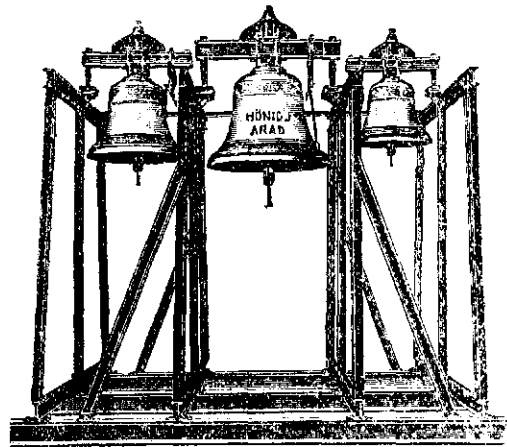
Fason bun.

Prețuri reale

Frideric Hönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimcarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că până cu ziua de azi, am scăzut prețul și cărnurilor

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. de guliș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, roș pulpa de sus, peele albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—50 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—66 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlețe de porc 1 kg. untură curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 72 cr.

Solicitând părținirea onoratalui public sunt

cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristy Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

George Iancovici
ARAD, Str. Forray Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public, că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flaneluri de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, până de ață și bumbac, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești de culorile roșu, vânăt și negru.

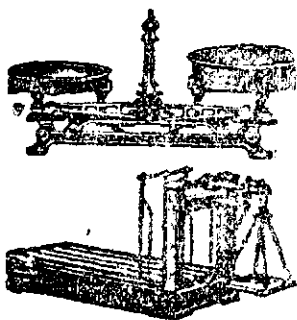
Ciorapi împlețiți în temniță.

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

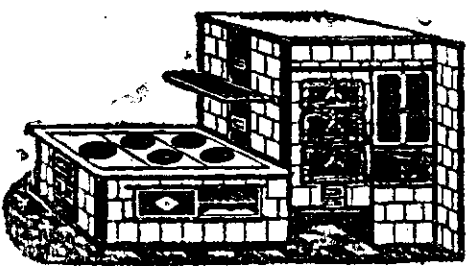
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătoria sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșă, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soiuri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Orice lucru se indeplinește, sub îngrijirea mea proprie.

Mare succes.

Invenție nouă.

Dintii susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele misturei, cari natural au înriurire asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le negreala sau gălbineala și îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adevărește, că „Hófehér“ e mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în el praful care să frece, care se pune pe gingei și între dinți și ducând smalțul de pe dinți produce dureri de dinți și de gingei. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din **Andrássy tér 20,**

Locul fabricii: **Varjassy József utca 32,** (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498. Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

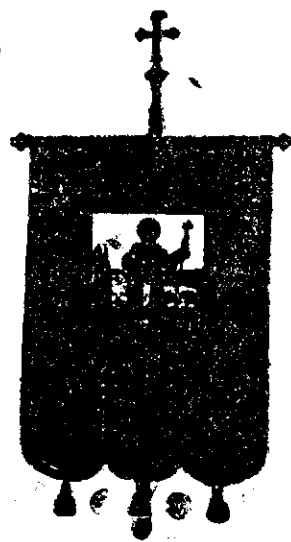
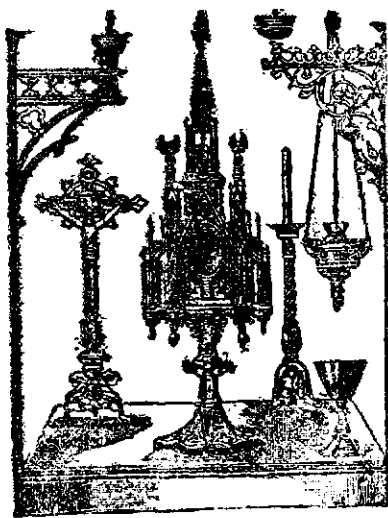
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci statue sau altfel de adjusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea

Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk & Comp

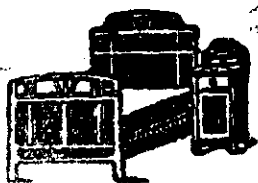
(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

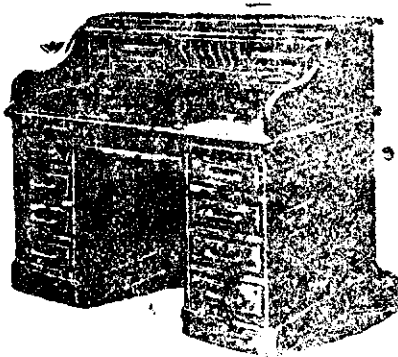
La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazine, școli și biserici.

Siugurul producător al geamurilor duble de reformă. Brevet unguresc numărul 37857.

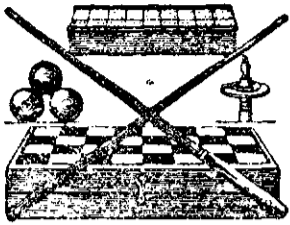
- VICTOR KREMER -
tâmplărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

Cea mai frumoasă muncă de strunțar o face

Fock Gábor

ARAD, strada Weitzer János Nrul 6.

Pregătește ornamente și obiecte de os, precum și tot felul de lucruri ce se țin de brânza asta,

mescicare de făcut dantelă :: și aparținentele. ::

Se pot comanda

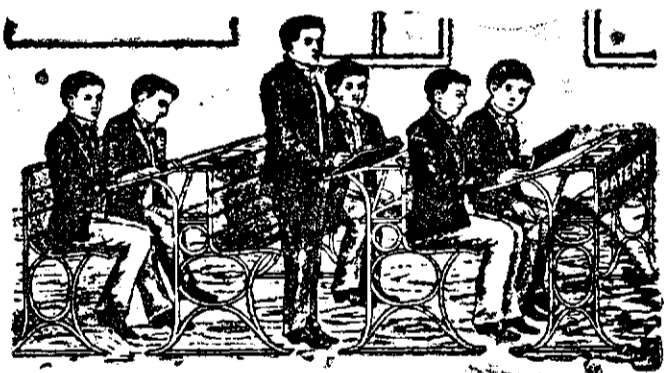
pe lângă prețurile cele mai favorabile dela acest atelier. — Comandele din provincie se efectuează cu acurateță și promptitudine.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din Sibiu

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabricație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea mai complicată. Se primește asemenea umbrele de îmbrăcat din nou cu stoffe de calitate cea mai bună ce o are în depozit, cu prețuri favorabile. Solicită încrederea on. public:

J. Oestreicher, fabricant de umbrele. — Sibiu, Grossering 18.

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higienice de școală**

și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil,

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologe

Budapesta, VII., Tökölly ut 50 (casa proprie).

Cataloage și specificații de prețuri trimite gratis și franco.

Frank István, tapesier

Arad, Deák-Ferencz-u. 33—34.

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra

prăvăliei mele de tapiserie

și montat.

Mă angajez la tot felul de lucruri de tapiserie și montat, cu gust modern, după experiențele mele câștigate în străinătate și în cele mai mari magazine din țară.

Fac lucruri de tapiserie după planul meu sau dat și primesc lucruri după desen. — Montez locuințe întregi cari satisfac toate aspirațiile.

Când îndrăznesc a aduce la cunoștința on. public că primesc și cele mai mici comenzi, rog on. public să mă onoreze cu comenzi sale.

Cu distinsă stimă

Frank István

tapesier

Arad, Deák-Ferencz-u. 33—34.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist :: Debreczen :: farmacia ::
'Arany egyszarva'

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági
Bajuszpor.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

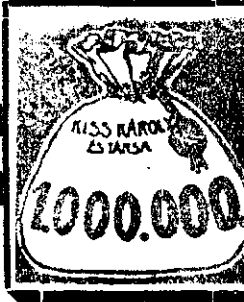
POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii neunsuroase. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament pentru văpsirea părului.
la culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Norocul lui KISS e mare

Sirguința, munca, ingenuitatea ne ajută să ajungem la bani, dar după timp îndelungat, a pune însă mâna pe avere repede pe neașteptate se poate ajunge numai prin noroc, printr'un câștig mai mare.

Sunt preferate mai în tot locul lozurile loteriei de clasă maghiară reg. căci dintre lozurile emise în număr de 125.000 câștigă 62.500, așa dară cu siguranță tot al doilea loz. Lozurile de câștig sunt fără pereche, nu există un plan de loterie, care ar fi atât de avantajos.

Atât la esmisiune, cât și la tragere guvernul maghiar supraveghează, din motivul acesta publicul e cu toată încrederea față de lozurile de clasă.

Norocul nu se poate calcula! Fericirea multor oameni deprinde dela fatalitate! Fie care a avut și are momente în viață, când și-ar putea pune loza norocului și fericirii sale!

Incercați-vă norocul la noi căci norocul lui KISS e mare!

KISS KAROLY és Társa

societate de bancă pe acții, depoul principal al lozurilor de clasă mag. reg.

Centrala: Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiala: Erzsébet körút 22 și Rákóczi-ut 55. sz. a.

Cum vă numiți?

Aceste numere de noroc numai la noi se pot câpăta!

Table listing lottery numbers and names in multiple columns.

Comandele rugăm să se facă cu întoarcerea postel ca să nu se vîndă numai erile ccrute.

Lozurile de clasă I.

Prețurile:

Table with 2 columns: Item (Optime, Pățime, Jumătate, Intreg) and Price (1.50, 3., 6., 12. corona).

Tragerea:

novembrie 19 și 21

MEGRENDELÉS.

Kiss Károly és Társa bank részv. társ.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIII. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyeremény jegyzékét küldeni.

A sorsjegy árát: kor. fill. mellékelve bélyegeken külfeni. egyidejűleg postautalványon küldöm. kérem utávételezni.

(A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni)

Név:

Lakhely, utca, házszám:

Utolsó posta, (megye)

Pontos cím:

Notiță

despre a XXIII-lea câștig al loteriei de clasă reg. maghiară cu 62.500. câștiguri, care se va trage 125.000 de lozuri peste 6 luni.

Cel mai mare câștig

1.000.000

(Un milion coroane)

Table listing prize amounts and corresponding numbers of winners.

62.500 câștig și premiu coroane

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI
 ~
 BILETE DE LOGODNĂ
dupa dorință și în culori
 ~
 BILANȚURI
 ~
 ANUNȚURI FUNEBRALE

PREȚ-CURENTURI
în colț-ele listă
 ~
 NOTE
 ~
 STATUTE • LIBELE
 ~
 CIRCULARE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME
 ~
 BILETE DE CUNUNIE
dupa dorință și în culori
 ~
 ADRESE
 ~
 BILETE DE ÎNTRARE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate
 ~
 MENU
 ~
 PLICURI CU FIRMA
 ~
 OBLIGAȚIUNI

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

• Diferite tipărături pentru bănci •

Comandele primite să efectuese prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE